ลวดลาย สีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน

PATTERNS COLOR AND MOVEMENT OF CHINESE OPERA MOTIFS

ภารดี ตรีรานุรัตน์

PARADEE TREERANURAT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2559

KMITL-2016-AR-M-005-030

ลวดลาย สีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน

PATTERNS COLOR AND MOVEMENT OF CHINESE OPERA MOTIFS

ภารดี ตรีรานุรัตน์

PARADEE TREERANURAT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2559

KMITL-2016-AR-M-005-030

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

PATTERNS COLOR AND MOVEMENT OF CHINESE OPERA MOTIFS

PARADEE TREERANURAT

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT

OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF

MASTER OF FINE ARTS PROGRAM IN VISUAL ARTS

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2016

KMITL-2016-AR-M-005-030

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2016

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ลวดลาย สีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน
PATTERNS COLOR AND MOVEMENT OF CHINESE OPERA MOTIFS
นักศึกษา นางสาวภารดี ตรีรานุรัตน์
รหัสประจำตัว 57602054
ปริญญา ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา ทัศนศิลป์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สุรพงษ์ สมสุข
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม -

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
รองศาสตราจารย์สุรพงษ์	สมสุข	
รองศาสตราจารย์อริยะ	กิตติเจริญวิวัฒน์	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มล.บุศยมาศ	นันทวัน	
ศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์	ชานนนารถ	
รองศาสตราจารย์มัลลิกา	มังกรวงษ์	

วัน / เดือน/ ปี ที่สอบ 21 กรกฎาคม 2559 เวลา 10.00 น.
สถานที่สอบ สาขาวิชาศิลปกรรม

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเชฐ โสวิทยสกุล)
คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
วันที่...29...เดือน...กรกฎาคม...พ.ศ...2559...

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ลวดลาย สีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน
นักศึกษา	นางสาว ภารดี ตรีรานุรัตน์
รหัสนักศึกษา	57602054
ปริญญา	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์
พ.ศ.	2559
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ.สุรพงษ์ สมสุข

บทคัดย่อ

มนุษย์ทุกคนเป็นสัตว์สังคมจึงต้องมีสังคม เมื่ออยู่ร่วมกันทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นแบบแผนจากแบบแผนก็กลายมาเป็นวัฒนธรรมประเพณีต่างๆในแต่ละพื้นที่ ซึ่งวัฒนธรรมเหล่านี้มีเอกลักษณ์และความเชื่อที่แตกต่างกันไป เฉกเช่นเดียวกับชาวจีนที่ย้ายถิ่นฐานมาประเทศไทยตั้งแต่อดีต ได้มีการนำประเพณีและวัฒนธรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์เข้ามาด้วยจึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแสดงงิ้วก็เป็นหนึ่งในวัฒนธรรมจีนที่เข้ามาแพร่หลายในประเทศไทย ซึ่งเป็นการแสดงที่มีภาพสะท้อนวัฒนธรรมของชาวจีนมาเนิ่นนาน และมีความหลากหลายรวมทั้งยังเป็นการผสมผสานระหว่างการร้อง การแสดงลีลาท่าทางประกอบเรื่องราวที่เป็นความเชื่อทางพงศาวดารหรือประวัติศาสตร์มาดัดแปลงเป็นบทแสดง พร้อมทั้งยังแฝงไปด้วยข้อคิดต่างๆ จึงทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดประทับใจเมื่อได้เข้าไปสัมผัส และเกิดเป็นการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ขึ้นเพื่อแสดงวิถีชีวิตของงิ้ว ที่ไม่เพียงแต่หน้าฉากที่มีความสวยงามของตัวละครในการแสดงเท่านั้น แต่ผู้สร้างสรรค์ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของด้านหลังฉากที่ยังคงมีเสน่ห์ เพื่อให้ทุกคนได้สัมผัสและได้เห็นในทุกมุมมองของวิถีชีวิตของงิ้ว ด้วยผลงานภาพจิตรกรรม สีน้ำมัน จำนวน 4 ชิ้น โดยแสดงเนื้อหา เทคนิคและวิธีการประกอบกับข้อมูลอ้างอิงต่างๆ เพื่อให้ผลงานออกมามีคุณค่าทางสุนทรียภาพทางศิลปะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis	Patterns Color and Movement of Chinese Opera Motifs
Student	Ms. Paradee Treeranurat
Student ID.	57602054
Degree	Master of Fine Arts
Program	Visual Arts
Year	2016
Thesis Advisor	Assoc.Prof. Surapong somsook

ABSTRACT

The man is social animal have to learn together for create rule and come to be culture and all of culture have unique of belief. Chinese migrants came to Thailand centuries ago, bring tradition and culture unique of China convey to Thai people. Chinese opera is the one of culture were disseminated in Thailand which show Chinese culture for a long time. Chinese opera is the culture combined music, art and literature into one performance on the stage. The artist impress to Chinese opera and create this work to present lifestyle of Chinese opera both of beautiful stage and charm of backstage for relay many different point of view of Chinese opera lifestyle. The oil painting in series " Patterns Color and Movement of Chinese Opera Motifs " which are composed of four oil painting artworks. These artworks present technique and procedure which combined with reference data and literature to create aesthetic artworks.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้สร้างสรรค์ขอขอบพระคุณทางครอบครัวทั้งบิดาและมารดาของผู้สร้างสรรค์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนตลอดจนเป็นกำลังใจสำคัญ ที่ทำให้ผู้สร้างสรรค์มีความพยายามและความอดทนต่ออุปสรรคต่างๆ มาได้ด้วยดี

ผู้สร้างสรรค์ได้รับความกรุณาที่ดีเป็นอย่างยิ่งจากรศ.สุรพงษ์ สมสุข ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทาง รวมทั้งแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ในการศึกษาค้นคว้า และกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้วยความเอาใจใส่เสมอมา ทั้งในเรื่องการเรียนและเรื่องอื่นๆ ที่เป็นความรู้รอบตัวอีกมากมาย จนผู้สร้างสรรค์เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่อไป

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณเหล่าคณาจารณ์ทุกท่าน ที่ได้ให้คำชี้แนะอบรมสั่งสอน รวมถึงคำว่ากล่าวตักเตือนและให้กำลังใจ เพื่อเป็นแรงผลักดันให้ผู้สร้างสรรค์มีแรงกายแรงใจในการแก้ไขปัญหาพัฒนาและสร้างสรรค์ผลงานตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่สำคัญและขาดไม่ได้ ผู้สร้างสรรค์ขอขอบมิตรภาพและกำลังใจจากเพื่อนๆ และพี่น้องสาขาทัศนศิลป์ทุกคนที่อยู่เคียงข้างกันมาเสมอ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ตลอดจนช่วยกระตุ้นให้ผู้สร้างสรรค์มีความพยายาม ความอดทนและเป็นกำลังใจให้มาโดยตลอด จนสามารถประสบความสำเร็จมาด้วยกัน

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณตนเองที่ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันแห่งนี้ ซึ่งเป็นแหล่งบ่มเพาะและพัฒนาความรู้ความสามารถใหม่ของตนเอง ที่จะเป็นประโยชน์ในการสร้างผลงานศิลปะต่อไปในอนาคต

ภารดี ตรีรานุรัตน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย I

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ II

กิตติกรรมประกาศ........ III

สารบัญ........ IV

สารบัญภาพ........ VI

บทที่ 1 บทนำ........ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์ 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ 2

1.3 แนวความคิดในการสร้างสรรค์........ 2

1.4 ขอบเขตของการศึกษา........ 3

1.5 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ 3

บทที่ 2 ความบันดาลใจและแนวความคิดสร้างสรรค์ 5

2.1 ความหมายวัฒนธรรมและต้นกำเนิดของงิ้ว........ 5

2.2 ตัวละคร เครื่องแต่งกายของศิลปะการแสดงงิ้ว........ 10

2.3 อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรมจากศิลปิน........ 15

บทที่ 3 วิธีดำเนินการสร้างสรรค์........ 21

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล 21

3.2 การทำภาพร่าง 22

3.3 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน........ 24

3.4 การสร้างสรรค์ผลงานจริง 29

บทที่ 4 การวิเคราะห์สร้างสรรค์ผลงาน........ 33

4.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ผลงาน........ 34

4.2 วิเคราะห์ทัศนธาตุ........ 37

4.3 วิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ 54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.4 วิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุด "ลวดลาย สีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน" 63

4.5 การวิเคราะห์การพัฒนาผลงาน 64

บทที่ 5 บทย่อ สรุปผลและข้อเสนอแนะ 69

5.1 ปัญหา 70

5.2 ข้อเสนอแนะ 70

บรรณานุกรม 72

ประวัติผู้เขียน 73

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แสดงภาพการแสดงของงิ้ว	9
2.2	แสดงภาพศิลปินหลิว หลิงฮัว (Liu Linghua)	15
2.3	แสดงภาพตัวอย่างของผลงานศิลปินชื่อภาพผลงานชุด “Drunken Beauty”	17
2.4	แสดงภาพตัวอย่างของผลงานศิลปินชื่อภาพผลงานชุด “Opera the romance of the kingdom”	17
2.5	แสดงภาพศิลปินหลิน ฟงเมี้ยน (Lin Fengmian)	18
2.6	แสดงภาพตัวอย่างของผลงานศิลปินชื่อภาพ“Drama Characters”	20
2.7	แสดงภาพตัวอย่างของผลงานศิลปินชื่อภาพ“Opera Series”	20
3.1	แสดงภาพตัวอย่างที่ได้มาจากการเก็บข้อมูลตรง	21
3.2	แสดงภาพแบบร่างภาพที่ 1	22
3.3	แสดงภาพแบบร่างภาพที่ 2	23
3.4	แสดงภาพแบบร่างภาพที่ 3	23
3.5	แสดงภาพแบบร่างภาพที่ 4	24
3.6	แสดงภาพเฟรมผ้าใบ	25
3.7	แสดงภาพดินสอสี	25
3.8	แสดงภาพสีน้ำมัน	26
3.9	แสดงภาพพู่กัน	26
3.10	แสดงภาพจานสี	27
3.11	แสดงภาพลิควิน	27
3.12	แสดงภาพผ้าเช็ดสี	28
3.13	แสดงภาพของซันไลต์	28
3.14	แสดงภาพร่างลงบนเฟรมผ้าใบด้วยลายเส้นดินสอไม้	30
3.15	แสดงภาพที่มีการลงสีเพื่อสร้างระยะของรูปทรง	30
3.16	แสดงภาพที่มีการเก็บรายละเอียดของรูปทรงในการแยกระยะของภาพ	31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ หน้า

3.17 แสดงภาพที่มีการวิเคราะห์แก้ไขเพิ่มเติมและเก็บรายละเอียดต่างๆ ของภาพ.................. 31

3.18 แสดงภาพของผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ 32

4.1 แสดงภาพการวิเคราะห์รูปทรงของผลงาน 36

4.2 แสดงภาพการวิเคราะห์จุดของผลงาน 38

4.3 แสดงภาพการวิเคราะห์เส้นของผลงาน 40

4.4 แสดงภาพการวิเคราะห์สีของผลงาน 44

4.5 แสดงภาพการวิเคราะห์แสงเงาของผลงาน 47

4.6 แสดงภาพการวิเคราะห์น้ำหนักของผลงาน 49

4.7 แสดงภาพการวิเคราะห์พื้นผิวของผลงาน 51

4.8 แสดงภาพการวิเคราะห์พื้นที่ว่างของผลงาน 53

4.9 แสดงภาพการวิเคราะห์สัดส่วนของผลงาน........ 56

4.10 แสดงภาพการวิเคราะห์ความสมดุลของผลงาน 57

4.11 แสดงภาพการวิเคราะห์จังหวะลีลาความเคลื่อนไหวของผลงาน 59

4.12 แสดงภาพการวิเคราะห์การเน้นจุดเด่นของผลงาน........ 60

4.13 แสดงภาพการวิเคราะห์เอกภาพของผลงาน 62

4.14 แสดงภาพผลงานก่อนการเข้าสู่ช่วงวิทยานิพนธ์ 64

4.15 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 65

4.16 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 66

4.17 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3 67

4.18 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4 68

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1
บทนำ

การละเล่นของคนแต่ละชาติพันธุ์แตกต่างกันออกไปตามนิสัยใจคอ ความเชื่อความศรัทธา สภาพแวดล้อมของคนกลุ่มนั้นๆ เป็นตัวกำหนด การละเล่นจึงสะท้อนภาพของสังคมชุมชนนั้น ยิ่งเป็นการละเล่นพื้นบ้านที่ใกล้ชิดกับชีวิตผู้คน จะทำให้ภาพที่สะท้อนเกิดความชัดเจนขึ้น

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

มนุษย์มีความจำเป็นที่ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคมหนึ่งๆ ย่อมมีวิถีชีวิตตามแบบแผนพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ จึงทำให้เกิดความหลากหลายของวัฒนธรรม จนมีการผสมผสานกันจากต่างกลุ่มต่างชาติพันธ์ เกิดเป็นการถ่ายทอดและสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ชาวจีนก็เช่นกันซึ่งได้มีการอพยพเข้ามาในประเทศไทย เพื่อมาตั้งถิ่นฐานและทำการค้าขาย จึงเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมทั้งสองเชื้อชาติ ซึ่งชาวจีนส่วนใหญ่จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จึงเกิดเป็นการสร้างศาลเจ้าขึ้นในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและเพิ่มความเป็นสิริมงคลให้กับชีวิต ซึ่งกิจกรรมหลายอย่างจึงอิงอยู่กับศาลเจ้า แต่ละแห่งก็มักจะมีประเพณีที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี งิ้วจึงเป็นมหรสพที่ถูกจ้างมาแสดงเพื่อสำนึกและตอบแทนบุญคุณของเจ้าที่ ในการช่วยปกป้องคุ้มครองให้พวกเขาได้อยู่อย่างสงบร่มเย็น จึงนับได้ว่าเป็นศิลปะการแสดงที่เป็นภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมของชาวจีนกับชาวไทย ที่มีมาเนิ่นนานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีความหลากหลายและเป็นการผสมผสานระหว่างการร้องการแสดงลีลาท่าทางประกอบของนักแสดงให้ออกมาเป็นเรื่องราว โดยนำเหตุการณ์ต่างๆ ในพงศาวดารและประวัติศาสตร์มาดัดแปลงเป็นบทแสดง นอกจากนั้นแล้วเรื่องของความเชื่อประเพณี ศาสนาก็จะถูกนำมาผสมผสานอยู่ในการแสดงงิ้วด้วยเช่นกัน

แม้เทคโนโลยีความเจริญของโลกยุคใหม่ จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของคนเรา ทำให้ติดต่อสื่อสารได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วมากขึ้น จนทำให้เกิดความห่างเหิน และแม้ว่าปัจจุบันงิ้วอาจไม่ค่อยได้รับความนิยมเหมือนในอดีต แต่ก็ยังเชื่อว่าศิลปวัฒนธรรมจีนที่สืบทอดมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยาวนานนี้จะยังดำรงอยู่แม้จะกลายสภาพเป็นของที่หาชมได้ยากขึ้น แต่งิ้ว ศาลเจ้าและชาวจีนกลับยังมีความผูกพันกันอย่างแยกไม่ออก (บีวาว แฟมิลี่, 2556: 87)

เมื่อผู้สร้างสรรค์ได้สัมผัสกับสิ่งเหล่านี้มาหลอมรวมกันในความรู้สึกนึกคิด จึงเกิดความสนใจในการศึกษาถึงศิลปวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีน ที่มีความสอดคล้องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเพื่อมาปรับใช้ในการสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้สร้างสรรค์จึงได้นำงิ้วมาเป็นรูปทรงทางสัญลักษณ์ รวมถึงสีสัน ลวดลาย การแต่งกายและลีลาการร่ายรำต่างๆ ซึ่งถ่ายทอดผ่านจินตนาการส่วนตัว โดยการแสดงออกทางรูปแบบของเนื้อหาและองค์ประกอบเป็นสำคัญ รวมถึงความรู้สึกจากภายในจิตใจที่เคยสัมผัส มาถ่ายทอดตามแนวความคิดความประทับใจของผู้สร้างสรรค์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์มาดัดแปลงและประยุกต์ใช้ จึงได้สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุดนี้ขึ้น เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นลักษณะเฉพาะตน

1.2 วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. เพื่อนำเสนอมุมมองส่วนตัวที่แสดงถึงความเชื่อทางประเพณีและวัฒนธรรมในศิลปะแสดงงิ้ว ซึ่งเกิดจากความประทับใจในรูปทรงทางสัญลักษณ์ผสมผสานกับสีสัน ลวดลาย การแต่งกายและลีลาการร่ายรำมาถ่ายทอด โดยผ่านกระบวนการทางศิลปะจากทัศนคติส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์

2. เพื่อศึกษาความงามที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของงิ้ว สี สัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของสิ่งที่เป็นสิริมงคลต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของเนื้อหา เพื่อนำมาปรับใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ให้สอดคล้องและแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. เพื่อต้องการเผยแพร่ความรู้ของผลงานที่สร้างสรรค์ให้แก่ผู้ที่สนใจ และเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่อไปในอนาคต

1.3 แนวความคิดในการสร้างสรรค์

ผู้สร้างสรรค์ได้เกิดความประทับใจในศิลปะการแสดงของงิ้ว ซึ่งเป็นประเพณีวัฒนธรรมของชาวจีนกับชาวไทยที่มีมาเนิ่นนานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยการนำงิ้วมาเป็นสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นมาใหม่ในจินตนาการ จากความรู้สึกภายในจิตใจและทัศนคติส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยถ่ายทอดผ่านรูปแบบของเนื้อหาและองค์ประกอบเป็นสำคัญ ซึ่งนำเทคนิคของโปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยแสดงออกผ่านทางสีสัน ลวดลาย การแต่งกายและลีลาการร่ายรำ ที่มีความหมายและความเป็นสิริมงคลต่างๆ รวมถึงวิถีชีวิตของงิ้วในทุกมุมมองที่ไม่ใช่เพียงแค่ฉากหน้าที่สวยงามเท่านั้น แต่ยังรวมถึงวิถีชีวิตหลังฉากก็ยังคงมีความเสน่ห์เช่นกัน โดยเปรียบเสมือนการหลอมรวมกันของวัฒนธรรมสมัยเก่าและสมัยใหม่ ที่สะท้อนถึงกลิ่นอายของความเป็นเอกลักษณ์ตามความเชื่อ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

แสดงออกถึงทัศนคติส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์ โดยการนำงิ้วมาเป็นสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นมาใหม่ในจินตนาการจากความรู้สึกภายในจิตใจ

2. ขอบเขตด้านรูปแบบ

สร้างสรรค์โดยใช้รูปทรงของงิ้วในรูปแบบที่ของศิลปะลักษณะกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) โดยวิธีการจิตรกรรมสีน้ำมัน 2 มิติ

3. ขอบเขตด้านเทคนิค

จำนวนผลงานมี 4 ชิ้น

ขนาด 150 x 210 เซนติเมตร จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 170 x 220 เซนติเมตร จำนวน 2 ชิ้น

ขนาด 170 x 225 เซนติเมตร จำนวน 1 ชิ้น

1.5 ขั้นตอนการสร้างสรรค์

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากสถานที่จริง อันเกิดจากความประทับใจที่มีต่อศิลปะการแสดงของงิ้ว และบันทึกข้อมูลรายละเอียดของสีสัน ลวดลาย การแต่งกายและลีลาการร่ายรำ โดยเก็บรวบรวมเป็นภาพถ่ายในมุมมองต่างๆ ของผู้สร้างสรรค์

2. ศึกษาข้อมูลจากสื่อ

2.1 ข้อมูลของสื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือ นิตยสารและภาพถ่าย ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆทั้งของไทยและของต่างประเทศ

3. นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการค้นคว้ามาสร้างเป็นภาพร่าง เพื่อสร้างความลงตัวในการกำหนดกรอบความคิด ความรู้สึกและวางขอบเขตในการนำเสนอผลงานการสร้างสรรค์ ให้เกิดภาพในลักษณะมุมมองใหม่ที่ยังคงความประทับใจ และสอดคล้องกับความรู้สึกที่สุด

4. ปฏิบัติงานโดยเลือกสรรภาพร่างที่เหมาะสม เพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานจริง อาจมีการดัดแปลง เพิ่มลดตัดทอนรูปแบบรายละเอียดปลีกย่อย หรือเรื่องราวจากรูปแบบในการค้นคว้า เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
ความบันดาลใจและแนวความคิดสร้างสรรค์

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องนั้นมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งข้อมูลที่ได้มานั้นจะพิจารณาตามความเหมาะสม ในการเลือกใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องและรวบรวมข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อแนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากการศึกษาค้นคว้า เพื่อก่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ของแนวความคิดที่เกิดจากความประทับใจในประเพณีและวัฒนธรรมของศิลปะการแสดงงิ้ว รวมทั้งสี ลวดลาย ท่วงท่าของการร่ายรำ ซึ่งแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์มาถ่ายทอดและสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ โดยอาศัยการสอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึกและจินตนาการของผู้สร้างสรรค์เข้าไป เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะดังนี้

2.1 ความหมายวัฒนธรรมและต้นกำเนิดของงิ้ว

การค้นคว้าข้อมูลเพื่อแสดงถึงความหมายวัฒนธรรมและต้นกำเนิดของงิ้ว ซึ่งในการสร้างสรรค์จำเป็นต้องมีการเก็บข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลจริง เพื่อเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการนำมาประยุกต์หรือดัดแปลง รวมทั้งนำมาเป็นส่วนประกอบในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

คำว่า “งิ้ว” ตามความหมายจากสารานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “งิ้ว” ไว้ว่า “งิ้วเป็นมหรสพอย่างหนึ่งของจีน เล่นเป็นเรื่องราว มีการขับร้องและเจรจาประกอบท่าทางการแสดง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2520: 4290)

งิ้ว หรือ อุปรากรจีน (Chinese Opera) เป็นศิลปะการแสดงที่มีต้นกำเนิดยาวนานนับพันปี เห็นได้จากหลักฐานเริ่มแรกที่ปรากฏอยู่ในพงศาวดารรัชสมัยราชวงศ์ซ้อง หรือในคริสต์ศักราช 1179-1276 บันทึกไว้ว่า มีคณะละครเร่ชื่อดังตระเวนเปิดทำการแสดงอยู่ในมณฑลทางใต้ของจีน โดยมีลักษณะเด่นอยู่ที่การร้องและบอกเล่าเรื่องราวเป็นลักษณะโคลงกลอน สลับกับการร้องที่ไพเราะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ โดยจะเล่นร้องกันในสถานที่ซึ่งมีผู้คนพลุกพล่านอย่างเช่นตลาด แต่จะไม่มีการสร้างเวทีเป็นเพียงการเล่นกลางแจ้ง ให้ผู้คนเข้ามาดูเข้ามาล้อมวงชมกันเท่านั้น เสื้อผ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องแต่งกายก็ไม่ได้มีความพิเศษอะไร แต่มีการแต่งหน้าให้ดูมีสีสันนิดหน่อย ใช้เครื่องดีดสีตีเป่าเข้ามาเป็นส่วนประกอบทางดนตรี ซึ่งก็เพียงพอแก่การสร้างความครึกครื้นให้กับชาวบ้านร้านช่องจนเป็นที่กล่าวขานไปทั่ว ด้วยความนิยมที่เกิดขึ้นคณะละครจึงเกิดขึ้นและเริ่มแพร่หลายไปในมณฑลต่างๆ ขึ้นไปยังภาคเหนือ จนถึงประเทศมองโกลความนิยมที่เพิ่มขึ้น ทำให้แม้แต่ในราชวงศ์จีนก็ยังให้มีการจัดตั้งคณะงิ้วประจำราชสำนักขึ้น โดยเพิ่มเติมปัจจัยให้มีความพิเศษและสูงศักดิ์อาทิการพัฒนารูปแบบของเครื่องแต่งกายให้มีสีสันน่าชมมากยิ่งขึ้น สำหรับใช้เป็นการแสดงเสริมบารมีในเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณงามความดี หรือเกียรติคุณของเหล่าบูรพกกษัตริย์ของราชวงศ์และยังใช้เป็นการแสดงต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองอีกด้วย จึงไม่น่าแปลกที่งิ้วจะถูกจัดให้อยู่ในประเภทศิลปะการแสดงขั้นสูงของจีน จนถูกจัดให้เป็นศิลปะการแสดงที่จะมีได้แต่ในราชสำนักหรือจวนขุนนางผู้สูงศักดิ์เท่านั้น

กาลเวลาผันผ่านงิ้วได้รับการพัฒนาให้มีรูปแบบที่สมบูรณ์สวยงามยิ่งขึ้น ทั้งการร้อง การแต่งหน้าเสื้อผ้าและเนื้อเรื่อง เป็นต้น โดยเป็นการพัฒนาที่ต่างคนต่างนำความคิดสร้างสรรค์เข้ามาผสมผสาน เพื่อให้เป็นแบบแผนเฉพาะตัว ดังนั้นงิ้วจึงมีลักษณะแตกต่างกันออกไปหลายร้อยแบบตามแต่ละถิ่นต่างๆ เช่น งิ้วแต้จิ๋ว งิ้วไหหลำ งิ้วเส้าชิง งิ้วเหอหนัน งิ้วกวางตุ้ง เป็นต้น แต่ถ้าจะให้พูดถึงงิ้วที่มีความโดดเด่นและขึ้นชื่อด้านความสมบูรณ์แบบมากที่สุด ต้องยกให้งิ้วปักกิ่งที่โด่งดังในยุคราชวงศ์ชิง เนื่องจากเป็นงิ้วที่รวมเอาลักษณะเด่นของงิ้วในแต่ละท้องถิ่นเข้าไว้ด้วยกัน อีกทั้งมีท่วงท่าลีลาการร่ายรำที่น่าตื่นตาตื่นใจ หรือนำเทคนิคด้านกายกรรมเข้ามาใช้เพื่อให้เกิดความโลดโผน มีการร้องที่ส่งเสียงดังกังวานควบรวมกับเทคนิคการบีบเสียง เพื่อให้ได้เสียงที่แหลมเล็กทรงพลังคล้ายกับการร้องโอเปร่า แต่เป็นโอเปร่าในโทนเสียงแหลมที่มีความไพเราะในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งต่อมางิ้วปักกิ่งถูกบรรจุให้เป็นศิลปะประจำชนชาติจีน

นอกจากนั้นงิ้วปักกิ่งยังกลายมาเป็นต้นแบบของงิ้วหลายๆ ประเภทที่สามารถพบเห็นกันได้ในปัจจุบัน เนื่องจากในสมัยปลายราชวงศ์ชิง หลังจากที่สมเด็จพระจักรพรรดินีเสี้ยวชิงเสี่ยนหรือที่หลายคนรู้จักกันดีในพระนามของพระนางซูสีไทเฮาได้สิ้นพระชนม์ลง ประเทศจีนคืบคลานเข้าสู่ยุคเปลี่ยนแปลงการปกครอง ขุนนางอำนาจเก่าถูกโค่นล้มและเปลี่ยนแปลงเพื่อนำประเทศสู่ระบบสาธารณรัฐ ซึ่งคณะงิ้วที่เคยอยู่ในการสนับสนุนของบรรดาราชวงศ์และขุนนางชั้นสูงจำต้องถูกลอยแพตามไปด้วย เมื่อขาดรายได้ที่เคยเลี้ยงชีพมาอย่างสม่ำเสมอ เหล่าคณะงิ้วจึงต้องออกมาเปิดการแสดงในที่สาธารณะต่างๆ เพื่อหาเลี้ยงชีพและนั้นถูกเป็นก้าวแรกที่งิ้วได้ถูกเผยแพร่ต่อสายตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามัญชน โดยได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้คนในโลกยุคใหม่ จนสามารถแพร่หลายต่อไปได้ในหลายๆ พื้นที่ และหลายประเทศรวมถึงประเทศไทยด้วยเช่นกัน

งิ้วอาจจัดเป็นการแสดงที่บ่งบอกถึงสถานการณ์ในแต่ละยุคสมัย เห็นได้จากช่วงที่บ้านเมืองไม่สงบจากสถานการณ์ต่างๆ เช่น สงคราม โรคระบาด ซึ่งการแสดงที่บันทึกเอาไว้มีน้อยตามไปด้วย แต่ถ้าเป็นช่วงที่บ้านเมืองสงบ มีความเจริญรุ่งเรืองจะพบว่ามีการแสดงงิ้วเกิดขึ้นมากมายตามสถานที่ต่างๆ งิ้วจึงเป็นการแสดงที่สะท้อนถึงความสนุกสนานรื่นเริงของผู้คนและความสงบสุขของบ้านเมือง

สำหรับงิ้วในประเทศไทยตามหลักฐานเก่าแก่ที่สุดที่พูดถึงการแสดงงิ้ว คือการบันทึกรายวันของบาทหลวงเดอ ชัวสี ในคราวที่ติดตามมองซิเออร์ เลอ เชอวาเลีย ซึ่งเป็นราชฑูตจากประเทศฝรั่งเศส เข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศไทยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และยังมีปรากฏในบันทึกจดหมายเหตุของลาลูแบร์ ราชฑูตชาวฝรั่งเศส ซึ่งเรียกการแสดงชนิดนี้ว่า “Comedie a la chinoife” และ “A Chinefe Comedy” ซึ่งคำทั้งสองมีความหมายโดยรวมว่า “ละครจีน” นอกจากนั้นก็ยังปรากฏบันทึกในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าธนบุรี (พระเจ้าตากสินมหาราช) ซึ่งเป็นที่มีคนจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในแผ่นดินไทยมากขึ้น ในบันทึกของกรมหลวงนรินทร์เทวีกล่าวไว้ว่า หลังจากที่เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก (รัชกาลที่ 1) ทรงยกทัพไปตีเวียงจันทน์ ได้อัญเชิญพระแก้วมรกตและพระบางล่องน้ำมาประดิษฐานยังวัดอรุณราชวราราม ณ กรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีจึงได้โปรดให้มีการจัดมหรสพสมโภชอย่างยิ่งใหญ่ ทั้งโขน ละคร ดนตรีปี่พาทย์ รวมถึงงิ้วอีก 2 คณะที่จัดแสดงบน 2 ลำเรือล่องตามมาด้วยกันอีกด้วย

การแสดงงิ้วในเมืองไทยเฟื่องฟูสูงสุดในรัชสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งในสมัยนั้นมีคณะงิ้วเกิดขึ้นมากมาย ทั้งที่เป็นของคนจีนแท้ๆ และคณะที่คนไทยตั้งขึ้นมาเอง นอกจากนั้นในช่วงดังกล่าวมีการเปิดโรงเรียนสอนการแสดงงิ้วขึ้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไทย - จีน มีการเปิดโรงงิ้วขึ้นอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะย่านเยาวราชและถนนเจริญกรุงเรียงไล่ไปตั้งแต่วัดสามจีน (วัดไตรมิตร) ไปจนถึงศาลเจ้าอาม้า (อาม๊าเก็ง) เลยทีเดียว รวมถึงบรรดาเจ้านายชั้นสูงก็มักจะมีคณะงิ้วเป็นของตัวเองเอาไว้เพื่อแสดงประกวดประชันกัน นอกจากนั้นยังมีมหรสพขาประจำที่ต้องมีการจัดแสดงในเทศกาลใหญ่ๆ ทั้งของไทยและของจีน งิ้วจึงกลายเป็นมหรสพต่างถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดคนไทยมากที่สุด และเป็นภาพสะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่แนบแน่นของคนไทยและคนจีน โดยงิ้วที่ครองความนิยมในเมืองไทยมากที่สุดคือ “งิ้วแต้จิ๋ว” เนื่องจากใช้ภาษาแต้จิ๋วเป็นการแสดง ซึ่งเป็นภาษาที่คนจีนในบ้านเราใช้กันมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งิ้วถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ งิ้วหลวงกับงิ้วท้องถิ่น

1. งิ้วหลวง เป็นศิลปะการแสดงที่เป็นภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมของชาวจีนกับชาวไทยที่มีมาเนิ่นนานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิวัฒนาการมาจากงิ้วที่เคยจัดแสดงในราชสำนักของจีน เรียกกันว่า "จิงจวี้" หรือ "กั๋วจวี้" ซึ่งจะเป็นงิ้วที่มีมาตรฐานและเน้นความถูกต้องในศิลปะการแสดงของตัวละครทุกๆ ตัว ไม่ว่าจะเป็นลีลา การร่ายรำ ท่วงทำนอง เสียงดนตรีประกอบการแต่งกาย แต่งหน้าของตัวละคร ซึ่งเป็นมาตรฐานของการแต่งกายวัฒนธรรมตามจารีตประเพณีดั้งเดิมของชาวจีนในยุคโบราณ

2. งิ้วท้องถิ่น เป็นศิลปะการแสดงที่เป็นภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมของชาวจีนกับชาวไทยที่มีมาเนิ่นนานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน งิ้วท้องถิ่นมีวิวัฒนาการจากการผสมผสานกันกับการละเล่นพื้นเมืองในท้องถิ่นนั้นๆ เกิดขึ้นในแต่ละมณฑล โดยจะไม่เคร่งครัดเรื่องการแต่งกาย ภาษาที่ร้องก็จะเป็นภาษาถิ่น จึงมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไป เช่น งิ้วแต้จิ๋ว งิ้วฮกเกี้ยน งิ้วกวางตุ้ง งิ้วไหหลำ เป็นต้น

ในอดีตงิ้วอาจเป็นมหรสพที่ได้รับความนิยมอย่างสูงทั้งจากคนจีนและคนไทย แต่พอเริ่มมีการรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา ลมหายใจของงิ้วก็คงใกล้เคียงกับศิลปวัฒนธรรมไทยอื่นๆ ที่ล้มหายตายจากไปอย่างน่าเสียดาย เนื่องจากต้านกระแสวัฒนธรรมยุคใหม่ไม่ไหว ขาดการสืบทอดอย่างจริงจัง ตลอดจนภาษาที่ใช้ในการแสดงก็เป็นอุปสรรคสำคัญในจำกัดผู้ชม ภาพยนตร์เข้ามาแทนที่การชมงิ้วของคนจีน โรงงิ้วที่เคยดาษดื่นให้ตีตั๋วเข้าชมในย่านเยาวราชกลับหายไปอย่างรวดเร็ว เหลือไว้เพียงเค้าโครงให้คนมาเห็นแล้วถามว่านี่คืออะไร แต่ยังดีที่มหรสพชนิดนี้ยังคงผูกติดกับความเชื่อความศรัทธาทางด้านศาสนา ไม่ได้เป็นมหรสพเพื่อการบันเทิงเพียงอย่างเดียว จึงสามารถประคับประคองเอาตัวรอดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้แต่ต้องแลกกับบทบาทที่ลดลงเหลือแค่การแสดงที่อยู่คู่กับศาลเจ้าเพียงเท่านั้น ถึงอย่างไรงิ้วได้กลับมายืนหยัดอย่างสง่างามในฐานะศิลปะการแสดงชั้นสูงที่มีคุณค่า สวยงามควรค่าแก่การอนุรักษ์ จนได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโก ประกาศให้งิ้วเป็นหนึ่งในมรดกโลกในด้านศิลปวัฒนธรรมการแสดง

ปัจจุบันเราสามารถหาชมการแสดงงิ้วได้ตามงานเฉลิมฉลองของศาลเจ้า แก้บนศาลเจ้า หรือในเทศกาลสำคัญๆ เช่น เทศกาลกินเจเดือน 9 เทศกาลวันสารทเดือน 7 เท่านั้น ไม่ได้หาชมได้ง่ายๆ แบบนึกอยากจะชมก็ชมได้ในอดีต และถึงยังมีหลงเหลืออยู่น้อยคณะ แต่ผู้คนที่ชมก็ไม่ได้มากขึ้นกลับน้อยลงทุกวันที่ชมกันอยู่ ส่วนใหญ่ก็เป็นคนเฒ่าคนแก่น้อยครั้งมากที่จะเห็นเด็กรุ่นใหม่เข้ามานั่งชม จึงเป็นที่น่าขบคิดต่อไปในอนาคตงิ้วจะอยู่อย่างไร ในเมื่อคนดูร่อยหรอลงทุกวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แน่นอนว่าทางคณะงิ้วเองย่อมเล็งเห็นปัญหาดังกล่าว ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องตีโจทย์เพื่อความอยู่รอดของศิลปวัฒนธรรมชนิดนี้ จึงเป็นเหตุให้บางคณะทุ่มเทให้กับการพัฒนารูปแบบของงิ้วให้ตอบโจทย์คนดูหรือสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้เดินไปกับโลกปัจจุบันได้ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนารูปแบบให้มีสีสันมากขึ้น การลงทุนไปกับเสื้อผ้าอาภรณ์ที่สวยงามหรูหรา เนื้อเรื่องที่เสริมเติมรสชาติให้น่าสนใจยิ่งกว่าเดิม จากที่เคยแสดงในท้องเรื่องนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ ก็เปลี่ยนมาเป็นหาเนื้อหาบทละครหรือเลียนแบบภาพยนตร์ เพื่อให้เข้ากับสังคมสมัยใหม่ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเสริม เช่น ระบบแสงสีเสียงที่ตื่นตาตื่นใจ การบรรยายภาษาไทยโดยใช้ข้อความดิจิตอล เพื่อแก้ปัญหาการไม่เข้าภาษาของคนไทยหรือเด็กรุ่นใหม่ รวมไปถึงเพิ่มเติมการแสดงอื่นๆ ให้มีความน่าสนใจมากขึ้น เช่น การแสดงงิ้วเปลี่ยนหน้ากาก มายากลหรือกายกรรมเป็นต้น เพื่อเป็นการเรียกความสนใจจากคนดู ดังนั้นงิ้วยุคใหม่จึงมีรูปแบบที่น่าชมกว่าสมัยก่อนมาก ขาดแต่เพียงคนไทยหรือคนรุ่นใหม่ที่จะมีโอกาสไปชมไปสัมผัส อย่าให้คำว่า “งิ้ว” เหลือไว้เพียงแค่ชื่อปรากฏอยู่แค่ในพจนานุกรมหรือวิกิพีเดียเท่านั้น (ภาสินี ปรีชาธนาพล, 2554: 8)

ภาพที่ 2.1 แสดงภาพการแสดงของงิ้ว

ที่มา : http://www.ngiew.com/

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ตัวละคร เครื่องแต่งกายของศิลปะการแสดงงิ้ว

ความโดดเด่นของการแสดงงิ้วนอกจากลีลาการร่ายรำ การเคลื่อนไหวของผู้แสดงแล้ว เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ตลอดจนการแต่งหน้าก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งการแต่งกายของตัวละครจะบ่งบอกถึงบทบาทของตัวแสดง ไม่ว่าจะเป็นหมวก เข็มขัด รองเท้า สีสันของเสื้อผ้า เครื่องประดับ ตลอดจนลวดลายที่ปักอยู่บนเสื้อแต่ละตัว สามารถทำให้ผู้ชมรู้ถึงลำดับยศฐาบรรดาศักดิ์ ขุนนางฝ่ายบุ๋น ฝ่ายบู๊ คหบดีหรือสามัญชนได้อย่างชัดเจน

การแบ่งตัวละครงิ้วออกเป็นบทต่างๆ ก็ไม่ต่างไปจากที่โขนไทยแบ่งตัวละครออกเป็นพระ นาง ลิง ยักษ์ เพียงแต่การแบ่งตัวละครของงิ้วมีรายละเอียดการแบ่งบทตัวละครที่มีความละเอียดลงไป ซึ่งงิ้วแต่ละประเภทก็มีการแบ่งที่ต่างกัน ในสมัยก่อนงิ้วคุนฉวี่ซึ่งเป็นงิ้วโบราณถือเป็นมารดาแห่งงิ้วทั้งหมด มีบันทึกการแบ่งบทตัวละครเป็น 10 กว่าประเภท แต่ในปัจจุบันสามารถแบ่งตัวละครได้ดังนี้

1. บทพระ คือ ตัวละครชายที่ติดหนวดเครา เน้นหนักที่การร้องเป็นหลัก สีหนวดเคราแสดงถึงอายุที่มากขึ้นตามลำดับ คือ ดำ เทาและขาวประกอบด้วย

1.1 พระเอกสูงวัย

1.2 พระเอกบู๊ (อู่ เซิง) คือ ตัวละครชายที่รับบทนักรบหรือผู้มีวิทยายุทธ์ เน้นที่บทบาทการต่อสู้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บู๊แบบชุดรบ (มีธง) กับบู๊ทั่วไป

1.3 พระเอกหนุ่ม (เสี่ยว) คือตัวละครชายที่รับบทชายหนุ่ม ไม่ติดหนวดเครา แสดงถึงวัยเริ่มแตกเนื้อหนุ่มแต่ยังไม่มีหนวดเครารุงรัง

1.4 พระเอกหน้าแดง (หง เซิง) หมายถึง พระเอกที่มีใบหน้าสีแดง คือ บทกวนอู

1.5 พระเอกเด็ก (หวา ว่ะ เซิง) หมายถึง พระเอกเด็ก คือ บทนาจา

2. บทนาง ประกอบด้วย

2.1 นางเอกแท้ (ชิง อี) ที่เรียกว่าเป็นนางเอกแท้ เพราะเป็นนางเอกที่เพียบพร้อมไปด้วยคุณสมบัติตามแบบที่คนโบราณกำหนด ตัวละครที่รับบทนี้มีทั้งตัวละครที่รับบทโศกและบทหญิงสูงศักดิ์ เน้นการร้องเป็นสำคัญ

2.2 นางเอกสาว (ฮวา ตั้น) ตัวละครที่รับบทนี้ เน้นการร้องและการแสดงพร้อมกัน บทนี้ยังรวมไปถึงคนใช้คนสนิทของนางเอก ที่คอยรับใช้ติดตามตัวคุณหนูตลอดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 นางเอกกึ่งบู๊ (เตา หม่า ตั้น) คือ ตัวละครหญิงกึ่งบู๊ ไม่ได้เน้นที่การต่อสู้เป็นหลักเหมือนกับนางเอกบู๊ ในบทมักมีการขี่ม้าถืออาวุธ จึงได้ชื่อว่า เตา หม่า ตั้น (เตา แปลว่า มีด หม่า แปลว่า ม้าและตั้น แปลว่า ตัวนาง)

2.4 นางเอกบู๊ (อู่ ตั้น) คือ ตัวละครหญิงที่รับบทนักรบหรือผู้มีวิทยายุทธ์ เน้นที่บทบาทการต่อสู้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บู๊แบบชุดรบ (มีธง) กับบู๊ทั่วไป

2.5 หญิงชรา (เหล่า ตั้น) บทหญิงชรา มีทั้งบทบู๊และบุ๋น

2.6 สาวใช้ (ไฉ่ ตั้น) บทสาวใช้ ในที่นี้หมายถึงตัวตลกหญิง

3. บทหน้าลาย (ฮวา เหลี่ยน) บทหน้าลาย คือ ตัวละครที่วาดหน้าเป็นลวดลายต่างๆ มีทั้งฝ่ายดีและเลว แบ่งได้เป็น บุ๋น (ถง ฉุย ฮวา เหลี่ยน) และบู๊ (เจี้ย จื่อ ฮวา เหลี่ยน)

4. บทตลก (โฉ่ว) แบ่งออกเป็นบุ๋น (เหวิน โฉ่ว) และบู๊ (อู่โฉ่ว) (ถาวร สิกขโกศล, 2557: 64)

อุปกรณ์และเครื่องแต่งกายของงิ้ว ประกอบด้วยดังนี้

1. ชุดบรรดาศักดิ์ ชุดขุนนางข้าราชการ ชุดคลุม ชุดลำลอง รวมถึงชุดของฝ่ายบุ๋นต่างๆ ทั้งหมด

2. ชุดของฝ่ายบู๊โดยเฉพาะ ไม่ว่าจะชุดเกราะแข็ง หรือเกราะประยุกต์

3. เสื้อซับ เสื้อนวม ปกคอ รองเท้าทุกประเภท

4. อุปกรณ์ต่างๆ เช่น ธง ขื่อคา ผ้าคลุมโต๊ะ แส้ต่างๆ เป็นต้น

5. อาวุธจำลองที่ไว้ใช้บนเวทีงิ้ว เช่น หอก ดาบ กระบี่ ทวน ง้าว เป็นต้น

นอกจากอุปกรณ์ต่างๆ ที่งิ้วใช้ในการแสดงแล้ว ส่วนสีสันของการแต่งหน้าก็มีความสำคัญที่สามารถแสดงถึงความแตกต่างกัน ซึ่งจะบ่งบอกถึงบุคลิกอุปนิสัยของตัวละครได้เป็นอย่างดีโดยสีต่างๆ จะมีความหมายแฝงอยู่ดังนี้

สีแดงแสดงถึงความจงรักภักดี

สีม่วงแสดงถึงความเป็นคนหนักแน่น มีใจเด็ดเดี่ยว

สีดำแสดงถึงความเป็นคนป่าเถื่อน

สีน้ำเงินและสีเขียวแสดงถึงความเป็นคนใจร้ายมุทะลุ

สีเหลืองแสดงถึงความกล้าหาญแน่วแน่

สีขาวแสดงถึงความเป็นคนเจ้าเล่ห์

สีชมพูขาวแสดงถึงความเป็นคนใจอำมหิตและชั่วร้ายมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สีอิฐหรือแดงเข้มแสดงถึงผู้สูงอายุ

สีทองและสีเงินมักเป็นสีที่ใช้แต่งหน้าเทพ นักพรตหรือปีศาจที่มีเวทมนตร์คาถา

สีเขียวอ่อนใช้แต่งหน้าพวกตัวปีศาจ (ภาสินี ปรีชาธนาพล, 2554: 8)

อาจจะกล่าวได้ว่างิ้วเป็นการละเล่นชั้นสูงส่งในมุมมองทางวัฒนธรรม ที่ต้องใช้ทักษะหลายอย่าง เช่น กายกรรม การร้อง การร่ายรำและการแสดง ซึ่งผู้แสดงจึงต้องมีร่างกายแข็งแรงคล่องแคล่ว ขณะที่บางคนต้องมีความอ่อนช้อยอย่างเดียวในการร่ายรำตามบทแตกต่างกัน แต่ไม่ว่าจะเล่นบทอะไร ก็ต้องมีความสามารถและทักษะการร้องเป็นหลัก หากสิ่งสำคัญที่สุดของงิ้วที่น่าประทับใจกลับไม่ใช่การแสดงแต่เป็นภาษา สมัยก่อนวีดีโอและซีดีงิ้วยังไม่แพร่หลาย คนแต้จิ๋วนิยมเปิดเทปหรือแผ่นเสียงฟังงิ้วมานาน เพราะภาษาพูดและภาษาเขียนที่ทำให้เห็นวัฒนธรรมจากภาษาที่งิ้วใช้ เค้าโครงการแสดงของงิ้วเอาไปจากชีวิตจริง นิทานพื้นบ้านและพงศาวดาร งิ้วไม่ใช่การละเล่นที่อุปโลกน์พระเจ้าแผ่นดิน พระมเหสีชื่ออะไรขึ้นมาเล่นก็ได้ เพราะคนรู้ประวัติศาสตร์ของงิ้วแต้จิ๋วจะต้องยึดกับคำว่า “เซ็งสิ่ง” ที่แปลว่า เชื่อได้หรือเชื่อใจ ซึ่งมีเค้าโครงที่แฝงคุณธรรมไว้เสมอ เช่น สอนเรื่องทำดีได้ดีตามพุทธศาสนา ตัวแสดงที่มีความสมถะไม่ต้องการลาภยศสรรเสริญตามคำสอนของเต๋าอย่างเรื่องของแปดเซียน และการแสดงเกี่ยวกับชีวิตของกวี นักการศึกษาอย่างถังแปะโฮ้ว (ถันป๊อหู่) ตามแบบขงจื๊อ ซึ่งทำให้งิ้วเป็นการละเล่นสูงส่งในมุมมองทางวัฒนธรรม เป็นหน้าเป็นตาในมุมมองทางสังคม ถ้างานศาลเจ้าชุมชนร้านตลาดไหนมีงิ้วก็แสดงว่าในชุมชนนั้นยังเป็นชุมชนคนจีน นอกจากนี้สำหรับงิ้วที่แสดงตามศาสนสถานในเทศกาลหรือประเพณีนั้นยังมีธรรมเนียมว่าด้วยการเปิดแสดงอีกด้วย โดยเริ่มจากเป่าแตรยาวของฮกเกี้ยนที่ข้างเวที หลังจากนักดนตรีตีหล่อโก้วจำนวน 120 ครั้ง เพื่อเรียกผู้ชมที่อยู่รอบบริเวณให้รีบเข้ามาจับจองที่นั่งหน้าโรงได้แล้ว พร้อมกับเร่งนักแสดงให้รู้ว่าการแสดงจะเริ่มในไม่ช้า หลังจากนั้นจึงเริ่มด้วยการ “ป่วงเซียง” แปลว่า แต่งตัวเลียนแบบเทวดา ซึ่งในบทบาทของงิ้วเบิกโรงเพราะเป็นนักแสดงลำดับแรก แต่จริงๆ แล้วฐานะของป่วงเซียงเป็นการแสดงความเคารพต่อเทพเจ้าของสถานที่นั้น บทไหว้ครูและการอวยพรผู้คนชุมชนไว้ด้วยกัน

ป่วงเซียงมีทั้งหมด 5 ฉาก ตามลำดับดังนี้

ฉากที่ 1 โป๊ยเซียงเข่งสิ่ว ผู้แสดงจะแต่งตัวเลียนแบบเซียนทั้ง 8 องค์ออกมาแสดงความเคารพคารวะเทพเจ้าของสถานที่นั้น (มีบางที่แสดงเป็นเซียน 10 องค์)

ฉากที่ 2 เจ่งแป๊ะ มีลักษณะเป็นบทไหว้ครู ซึ่งผู้แสดงชายที่แสดงเป็นถังหมิงอ้วงกษัตริย์ราชวงศ์ถังที่นำงิ้วเข้าไปเล่นในวังหลวง ออกมาขับร่ายประกอบแตรยาวว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกาตะไช่เล้าค่าเอี่ยมจวง	โรงงิ้วปลูกสร้างตกแต่งสวยงาม
ไล้ฮึ้งจื้อตี๋อู๋บ่วงเชียว	ลูกศิษย์งิ้วมีเป็นหมื่นพัน
กูกู่โตวสี่ฮั้งลิ้มเจ๋า	ทุกคำพูดคำร้องออกจากสำนักราชบัณฑิต
เฉียงฉุกลี้ฮะอือปุยฮั้ว (งิ้ว)	แสดงถึงอารมณ์ชีวิตทุกข์สุข
(พูดปากเปล่า) ไล้เจี่ยบ่วงโก้วลิ้วท้วง	ให้งิ้วอยู่ยืนนานนับหมื่นปี

ฉากที่ 3 เทียวเกียก้วง ผู้แสดงชายจะแต่งเป็นขุนนางจีนโบราณสวมหน้ากากสีขาวออกมาแสดงการอวยพร โดยมีตุ้ยเลี้ยงผ้าปักคำอวยพร 2 ผืน ประกอบการแสดงตามเสียงของเครื่องเคาะที่ให้จังหวะ

ฉากที่ 4 เซียงกีซั่งจ่อ (นางฟ้าให้ลูก) เป็นเรื่องราวของตังเอี้ยงชายกตัญญูขายตัวเป็นทาสเพื่อเอาเงินมาฝังศพบิดา จนสวรรค์ต้องส่งนางฟ้าลงมาช่วยทอผ้าไถ่ตัวตังเอี้ยง และสร้างครอบครัวจนมีลูกด้วยกัน ฉากที่นำมาใช้ในการป่วงเซียงคือนางฟ้าต้องกลับสวรรค์ จึงอุ้มลูกส่งให้ตังเอี้ยงเลี้ยงดู ผู้แสดงเป็นตังเอี้ยงจะอุ้มตุ๊กตาไม้มาที่ขอบเวทีด้านซ้ายและขวา ทำทีเป็นแคะขี้มูกขี้ตาให้ตุ๊กตาแทนการเลี้ยงดูเอาใจใส่ ผู้ใหญ่ท่านว่าเป็นฉากอวยพรให้มีโชควาสนา

ฉากที่ 5 เกียเสี่ยหวย (พบกันที่เมืองหลวง) เป็นเรื่องของลือหม่งเจ่งบัณฑิตคนยาก โดยลือหม่งเจ่งขึ้นชื่อว่าเป็นคนจนสุดๆ จนถึงขั้นเมียเอาทองหยองไปจำนำมาซื้อหมูไหว้เจ้า ร้านค้ายังไม่เชื่อใจคิดว่าทองปลอม ตามมาท้วงหมูคืนจึงได้แค่น้ำต้มหมูมาไหว้ แต่ฉากที่ใช้ลือหม่งเจ่งใส่ชุดจอหงวนสีแดงมารอรับภรรยาที่เดินทางมาจากบ้านเกิด ทั้งลาภยศและครอบครัวพร้อมหน้า จึงเป็นการอวยพรไปในตัว

เมื่อเล่นครบ 5 ฉาก ไม่ว่าลาภยศ สุขภาพก็อวยพรกันเสร็จเรียบร้อย ผู้แสดงจะลงมาไหว้สักการะต่อเทพเจ้าในงานนั้นๆ การป่วงเซียงต้องแสดงทุกวันก่อนเล่นงิ้ว และในวันสุดท้ายของเมื่อคณะงิ้วจะย้ายไปเล่นที่อื่นจึงถือเป็นการร่ำลาและให้เกียรติเทพเจ้า สถานที่และผู้คน

นอกจากนั้นแล้วเค้าโครงเนื้อหาของงิ้วจะสะท้อนถึงความยากแค้นในชีวิตจริง เช่น แม่ผัวโดนลูกสะใภ้กดขี่ในเรื่องเจ็กมิ้งซาจิ้งสือ เมียหลวงถูกเมียน้อยยึดเอาผัวไว้กับตัวจนต้องไปขอให้เปาบุ้นจิ้นช่วยเรื่องเช้าแซเท็ง (บ้างเรียก เค้าเท็จหวย) เป็นต้น หากงิ้วที่จะเล่นในงานมงคล ควรจะแสดงเรื่องซาแกฮก 3 ครอบครัวสุขสันต์ ซึ่งทำให้ทุกคนยิ้มน้อยยิ้มใหญ่ในตอนจบ เพราะเป็นเรื่องของคนดีมาเจอโชวหงีที่เมตตาเอาเงินช่วยชีวิตผู้หญิงตกยากจนหมดตัว หรือเจ้าของไร่มันเทศที่เห็นใจโชวหงีเอาข้าวปลาอาหารมาให้หญิงตกยาก ถ้าเป็นงิ้วแก้บนไฟไหม้ก็อาจเล่นเรื่องถ่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฮวยก้วยโต้ว แม่นางท้อฮวยข้ามฟากโดยมีเนื้อหาสนุกสนาน เพราะถ่อฮวยก้วยโต้วต่อเพลงแข่งกับลุงคนแจวเรือกลางแม่น้ำจนเรือเลยที่หมาย เพื่อให้คนได้ผ่อนคลายจากสถานการณ์เคร่งเครียด

เมื่อประมาณ 30 กว่าปีก่อน งิ้วจะมีการแสดงเป็น 2 ช่วง คือช่วงบ่าย ประมาณ 3-5 โมงเย็น จะเป็นงิ้วบู๊เรื่องสั้น และช่วงค่ำที่เริ่มแสดงตั้งแต่ 1 ทุ่มไปจนถึงเที่ยงคืน คืนหนึ่งจะแสดงประมาณ 2 เรื่อง โดยตอนหัวค่ำจะเล่นเรื่องสนุกสนานหรือบู๊โลดโผน พอดึกหน่วยก็เปลี่ยนเป็นงิ้วเพลงที่ใช้ภาษาเขียนฟังเข้าใจยากและดำเนินเรื่องช้าแต่มีความหมายลึกซึ้ง หากปัจจุบันงิ้วจะเล่นเฉพาะหัวค่ำถึงประมาณ 5 ทุ่มเท่านั้น

นอกจากนั้นแล้วยังมีงิ้วเร่ที่ไปแสดงตามสถานที่ต่างๆ เป็นเรื่องที่ยุ่งยากและวุ่นวายในการจัดการของเจ้าของคณะงิ้ว ทั้งดูแลข้าวของคนในคณะให้อยู่ในระเบียบ และป้องกันการคุกคามจากผู้คนที่จะพบในแต่ละพื้นที่ การจัดการงิ้วเร่ทั้งเถ้าแก่ หัวหน้าคณะและครูฝึกงิ้วจึงเข้มงวด คณะงิ้วเดินทางเหนือจรดใต้ได้เห็นชีวิตผู้คน สังคม วัฒนธรรมแต่ละชุมชน รวมทั้งเห็นการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง ได้วิชาจากบรรดาผู้รู้ที่เก็บตัวในชนบทห่างไกล ทั้งหมดนั้นทำให้โลกของคนเล่นงิ้วกว้างขวางกว่าคนทั่วไป คณะงิ้วจึงเป็นแหล่งรวมของผู้มีความรู้หลากหลาย ตั้งแต่ครูงิ้วที่มีความรู้แตกฉานทางด้านหนังสือจีน วิชาป้องกันตัวและยาสมุนไพร ฮวงจุ้ย หมอดู เป็นต้น จนถึงแม่ครัวที่เก่งเรื่องอาหารการกิน เมื่อว่างจากการแสดงการฝึกซ้อมและงานของคณะงิ้ว แต่ละคนจะหารายได้พิเศษจากวิชาความรู้ที่มีติดตัว เช่น การทำของกินแปลกๆ ในสมัยนั้น เช่น เกี่ยวซึงตี (ผลไม้ดอง-ผลไม้แช่อิ่มสารพัดชนิด) น้ำตาลปั้นเป็นรูปสัตว์ต่างๆ หรือนักแสดงบางคนรวมกลุ่มกับแสดงกายกรรมเล่นกลเล็กๆ น้อยๆ ไปพร้อมกับการขายยาเร่ข้างโรงงิ้ว ยาจากงิ้วบางคณะดังมาก ผู้ใหญ่หลายท่านเคยเล่าให้ฟังว่า สมัยก่อนมักได้ยาดีๆ จากคนในคณะงิ้ว โดยเฉพาะสูตรยาของคนที่มาจากเมืองห่งเอี้ยง มณฑลอันฮุย นอกจากนี้เมื่อ 50-60 ปีก่อน คณะงิ้วเร่คือช่องทางสำคัญหนึ่งสำหรับคนจีนที่มาตามหาญาติตามหาครอบครัวในเมืองไทยใช้กัน โดยเฉพาะผู้หญิงจีนเพราะอย่างน้อยคนในคณะงิ้วก็พูดภาษาเดียวกับตนเอง และที่สำคัญคือได้เดินทางไปตามชุมชนชาวจีนในพื้นที่ต่างๆ ที่คณะงิ้วเดินทางไปแสดง (วรศักดิ์ มหัทธโนบล, 2556: 144)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรมจากศิลปิน

ข้าพเจ้าได้รับอิทธิพลมาจากผลงานศิลปกรรมของหลิว หลิงฮัว (Liu Linghua) ซึ่งเป็นศิลปินจีน มีรายละเอียดดังนี้

1. หลิว หลิงฮัว (Liu Linghua)

ภาพที่ 2.2 แสดงภาพศิลปินหลิว หลิงฮัว (Liu Linghua)

ที่มา : http://www.lifeofguangzhou.com/node_10/node_35/node_116/node_610/2006/12/08/116555704412103.shtml

หลิว หลิงฮัว (Liu Linghua) เกิดที่มณฑลส่านซีในภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศจีน เขามีความสนใจในศิลปะมาตั้งแต่เด็ก โดยการเลียนแบบภาพวาดประวัติศาสตร์ชนิดต่างๆ โดยเขาได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมโบราณของ Changan ในปี 1984 เขาเริ่มเรียนรู้ศิลปะภาพพิมพ์ (Graphic Art) ในสถาบันวิจิตรศิลป์ซีอาน (Xian Academy of Fine Arts) และอุทิศชีวิตให้กับการศึกษาภาพวาดสีน้ำมัน หลังจากที่สำเร็จการศึกษาหลิว หลิงฮัว (Liu Linghua) ให้ความสนใจกับงานงานแนวอิมเพรสชั่นนิสของศิลปิน Claude Monet และ Van Gogh ยิ่งไปกว่านั้นเขาใช้เวลามากกว่า 10 ปีในการพยายามรวมเทคนิคภาพวาดจีนมาการแกะสลัก โดยใช้เทคนิคการวาดภาพสีน้ำมันรวมไว้ด้วยกันและสร้างสรรค์ออกมาเป็นสไตล์การวาดภาพสีน้ำมันของเขาเอง หลิว หลิงฮัว (Liu Linghua) ถือเป็นหนึ่งในจิตรกรที่สำคัญที่สุดในศตวรรษที่ 21 ในช่วงต้นปี 2000 เขาได้เซ็นสัญญาในฐานะจิตรกรกับ Shanghai Broadband Television Corporation ซึ่งถือเป็นหนึ่งความสำเร็จ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของเขาหลังจากที่เขาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมาเป็นระยะเวลายาวนาน เขาสร้างสรรค์งานศิลปะมากกว่า 80 ชิ้นในระยะเวลาสองปี ผลงานของเขาส่วนใหญ่พื้นฐานเป็นการวาดภาพของศิลปะจีน (งิ้วปักกิ่ง) นอกจากนี้ก็ยังมีภาพของสิ่งมีชีวิต ดอกไม้และภูมิทัศน์เล็กน้อย ภาพวาดของเขาแสดงออกถึงเทคนิคการวาดภาพจีนแบบดั้งเดิมและศิลปะภาพพิมพ์อย่าง เช่น รอยของพู่กัน สีที่ใช้จะแสดงความรู้สึกการรักษาพื้นที่ มวล ความหนาและการแสดงออกอย่างอิสระของลายเส้น เขาให้ความรู้สึกและความสนใจต่อรูปแบบของสี จึงทำให้ผลงานของเขามีคุณภาพและมีความเป็นเอกลักษณ์สามารถสื่อถึงอารมณ์ผ่านทางการแต่งกายของตัวละคร ไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์หรือตัวละครในตำนานจีนผ่านทางผ้าใบของเขา จึงทำให้ผู้ชมจะถูกดึงเข้าไปสู่โลกของศิลปินและรับรู้ถึงความเป็นเอกลักษณ์ของจีนซึ่งเป็นดินแดนอันเป็นบ้านเกิดของเขา การใช้สีดำเป็นหนึ่งในความเชี่ยวชาญของหลิวในการแสดงความรู้สึกของผลงาน ในการแสดงออกถึงความรักและความเข้าใจของเขาต่ออารยธรรม ประวัติศาสตร์ ทำให้ผลงานที่ออกมามีองค์ประกอบที่ชัดเจนและเด่นชัดของการรวมกันทั้งเนื้อหาและเทคนิคในการวาดภาพจีนโบราณ ศิลปะภาพพิมพ์ที่ใช้หรือแม้กระทั่งภาพวาดสีน้ำมันทำให้งานศิลปะของของเขาเป็นสไตล์ที่โดดเด่น นอกเหนือจากการจัดนิทรรศการต่างๆ ในการเทศกาลศิลปะแห่งชาติแล้ว เขายังประสบความสำเร็จในการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของตัวเองโดยผลงานของของถูกติดตั้งใน China National Museum of Fine Arts ในปี 2001 และในเดือนมีนาคมปี 2002 ภาพวาดชุด Peking Opera (งิ้วปักกิ่ง) ซึ่งถูกเสนอชื่อโดยกระทรวงวัฒนธรรมของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยให้เข้าร่วมในโครงการที่มีชื่อว่า “Chinese Culture marching forward world” ซึ่งเป็นเวทีแสดงนิทรรศการระดับโลก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างภาพผลงานของหลิว หลิงฮัว (Liu Linghua)

ภาพที่ 2.3 ชื่อศิลปินหลิว หลิงฮัว (Liu Linghua) ชื่อภาพ ผลงานชุด
"Drunken Beauty" เทคนิคสีน้ำมัน ปีค.ศ. 2010

ที่มา : http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2007-11/28/content_6283235.Htm

ภาพที่ 2.4 ชื่อศิลปินหลิว หลิงฮัว (Liu Linghua) ชื่อภาพ ผลงานชุด
"Opera the romance of the kingdom" เทคนิคสีน้ำมัน ปีค.ศ. 2007

ที่มา : http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2007-11/28/content_11/28/
content_6283226.htm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. หลิน ฟงเมี้ยน (Lin Fengmian)

ภาพที่ 2.5 แสดงภาพศิลปินหลิน ฟงเมี้ยน (Lin Fengmian)
ที่มา : http://www.wikiart.org/en/lin-fengmian

หลิน ฟงเมี้ยน (Lin Fengmian) เป็นจิตรกรและผู้ให้ความรู้ด้านศิลปะชาวจีนที่นำเอาสิ่งที่ดีที่สุดของศิลปะตะวันออกและตะวันตกมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เดิมทีหลิน ฟงเมี้ยนหรือที่รู้จักกันในนามหลิน ฟงหมิน (Lin Fengmin) เกิดที่เมืองเหม่ย มณฑลกวางตุ้ง เขามีความชื่นชอบในงานศิลปะการวาดภาพตั้งแต่เขายังเด็ก เมื่อเขาอายุได้ 19 ปี เขาได้เดินทางไปประเทศฝรั่งเศสเพื่อศึกษาและทำงาน หลังจากนั้นเขาจึงได้เข้ารับการศึกษาต่อทางด้านจิตรกรรมตะวันตกใน Beattie School of Fine Arts และไปศึกษาต่อที่ National Higher School of Fine Arts ณ กรุงปารีส

ในปี 1922 ภาพวาดสีน้ำมันของเขาถูกนำไปแสดงในงาน “The Autumn” ที่ Salon d'Automne ในกรุงปารีส ในปีต่อมาภาพวาดโดยหมึกจีนของเขาได้ถูกนำไปจัดแสดงที่ Salon d'Automne อีกครั้งหนึ่งและผลงานภาพวาดจำนวน 42 ผลงานของเขาถูกจัดแสดงในนิทรรศการ Exhibition of Chinese Ancient and Modern Art ณ เมืองสตราสบูร์ก ประเทศฝรั่งเศส

ในปี 1925 หลิน ฟงเมี้ยน (Lin Fengmian) ได้เดินทางกลับปักกิ่ง และเขามีการแสดงนิทรรศการเดี่ยวของตัวเองเป็นครั้งแรก ในปีต่อมาเขาพยายามนำเอาสาระสำคัญของศิลปะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตะวันออกและตะวันตกมาผสมผสานเพื่อให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ เขาจึงได้ศึกษาการแกะสลักหินของราชวงศ์ฮั่น ตลอดจนการวาดลวดลายของเครื่องลายครามของราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์หยวน นอกจากนี้เขายังมีความสนใจในการบิดเบือนความเรียบง่ายของศิลปะพื้นบ้านของจีน ดังนั้นงานของเขาเต็มไปด้วยสีสัน การตวัดพู่กันอย่างรวดเร็วและหนักหน่วง โดยเขารับอิทธิพลการสร้างสรรค์งานศิลปะมาจากศิลปินชาวยุโรปที่มีชื่อเสียง เช่น อองรี มาตีส ปาโบล ปีกัสโซและจอร์จ รูโอลท์ ดังนั้นเขาจึงสร้างสรรค์งานศิลปะออกมาได้อย่างเชี่ยวชาญ ด้วยสีที่งดงามและแสดงออกถึงการเคลื่อนไหวอย่างมีพลัง โดยใช้เทคนิคจากการใช้หมึกจีนและเส้นลงบนภาพพื้นหลังสีเดียว เนื่องจากผลงานที่มีความชัดเจนแต่มีการเล่นแสงเงาและมีความหนักหน่วงรุนแรง จึงทำให้เป็นที่รู้จักในแบบของ “Lin Fengmian Style”

ในปี 1927 หลิน ฟงเมี่ยน (Lin Fengmian) ได้เป็นสมาชิกของคณะกรรมการสำหรับ Lin Fengmian Paintings National Art Education และยังช่วยก่อตั้ง National Art College (ปัจจุบันเป็นที่รู้จักกันในนาม Zhejiang College of Fine Arts) หลังจากนั้นจึงทำให้เขาได้รับทำหน้าที่ในสำนักงาน Shanghai Chinese Painting Institute Artist จึงได้ตั้งรกรากอยู่ในฮ่องกงตั้งแต่ยุค 70 และในปี 1979 เขาจัดแสดงนิทรรศการภาพวาดบุคคลในกรุงปารีส จนประสบความสำเร็จ

หลิน ฟงเมี่ยน (Lin Fengmian) ถือว่าเป็นบุคคลที่อธิบายรูปร่าง สัดส่วนของผู้หญิง บุคลิกของอุปรากร ประเพณีและทัศนียภาพของหมู่บ้านชาวประมงออกมาได้เป็นอย่างดี ตลอดจนภาพวาดหุ่นนิ่ง (still life) ประเภทต่างๆ และภาพวาดทิวทัศน์ด้วยสีน้ำมัน ได้แก่ Clear Spring, Riverside, Lady, Landscape, Still Life เป็นต้น นอกจากนี้เขาได้ตีพิมพ์ “Lin Fengmian Artbook” อีกด้วย

เมื่อมองจากเนื้อหาของผลงาน พบว่าผลงานของเขามีความอ้างว้างโดดเดี่ยว เปิดกว้างและเป็นรูปแบบที่ให้อารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว ถึงแม้ว่าผลงานของเขาจะไม่มีชื่อผลงานก็สามารถทำให้ผู้ชมเข้าใจภาพวาดของเขาได้เมื่อได้เห็นมัน โดยเขามีความพยายามที่จะทำลายกรอบของศิลปะตะวันตกและศิลปะจีนโดยการสร้างเป็นภาษาศิลปะขึ้นมาใหม่ในแบบเขาเอง

ดังนั้นหลิน ฟงเมี่ยน (Lin Fengmian) จึงถือว่าเป็นบุคลที่มีคุณค่าในวงการศิลปะ โดยผลงานของเขาที่ผลิตออกมานั้นจะมีอิทธิพลต่อศิลปินลูกหลานจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้เองทำให้เขาได้ชื่อว่าเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของศิลปะจีนในศตวรรษที่ 20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างภาพผลงานของหลิว หลิงฮัว (Liu Linghua)

ภาพที่ 2.6 ชื่อศิลปินหลิน ฟงเมี้ยน (Lin Fengmian) ชื่อภาพ "Drama Characters"
ขนาด 74 x 54 เซนติเมตร เทคนิคสีน้ำมัน

ที่มา : http://www.oil-painting-online.com/figure-oil-painting/lin-fengmian-oil-painting-art.html

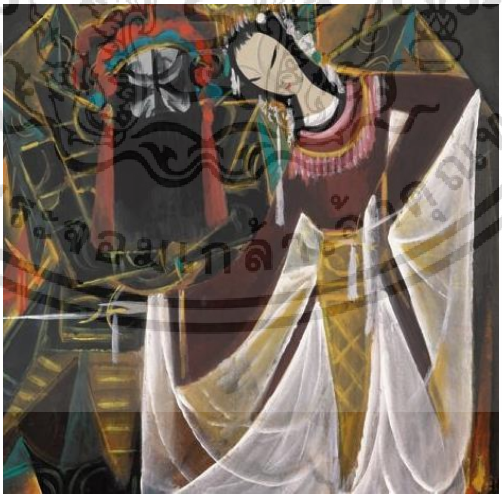

ภาพที่ 2.7 ชื่อศิลปินหลิน ฟงเมี้ยน (Lin Fengmian) ชื่อภาพ "Opera Series"
ขนาด 68 x 68 เซนติเมตร เทคนิคสีน้ำ ปีค.ศ. 1950

ที่มา : http://mj.soocang.com/blog-mj-do-showone-uid-265-type-blog-itemid-7407.html

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
วิธีดำเนินการสร้างสรรค์

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุด “ลวดลาย สีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน” ผู้สร้างสรรค์เริ่มจากความประทับใจในศิลปะการแสดงของงิ้ว ที่ตัวผู้สร้างสรรค์ได้ไปสัมผัส ซึ่งทำให้เกิดผลักดันจิตใจและแสดงออกมาในผลงานจิตรกรรม โดยถ่ายทอดผ่านรูปแบบของเนื้อหาและองค์ประกอบ ผู้สร้างสรรค์จึงได้ทำการค้นคว้าหาข้อมูลจากประสบการณ์ตรงจากหนังสือและอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องตามความต้องการมากที่สุด โดยศึกษาแนวความคิดเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมตลอดจนรูปแบบของงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งความสมบูรณ์ในผลงานจิตรกรรมชุดนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงภาพตัวอย่างที่ได้มาจากการเก็บข้อมูลตรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 การทำภาพร่าง

ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดโครงสร้างหลักของภาพ ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์จากการรวมวิถีชีวิตของงิ้วในทุกมุมมองที่ไม่ใช่เพียงแค่ฉากหน้าที่สวยงามเท่านั้น แต่ยังรวมถึงวิถีชีวิตหลังฉากที่ได้เพิ่มเติมตามจินตนาการจากความรู้สึกที่ได้สัมผัสและสังเกตจากภาพถ่าย มาจัดวางองค์ประกอบรวมถึงการกำหนดภาพตามแนวความคิดที่จะสร้างสรรค์ โดยสามารถกำหนดรูปทรงในการสร้างสรรค์ และสามารถแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดต่างๆ ลงในภาพร่างได้ เพื่อให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงและมีความสัมพันธ์กับแนวความคิดในองค์ประกอบทางทัศนธาตุ เพื่อสร้างบรรยากาศของภาพที่ต้องการสื่อความหมายออกมา ให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้สร้างสรรค์

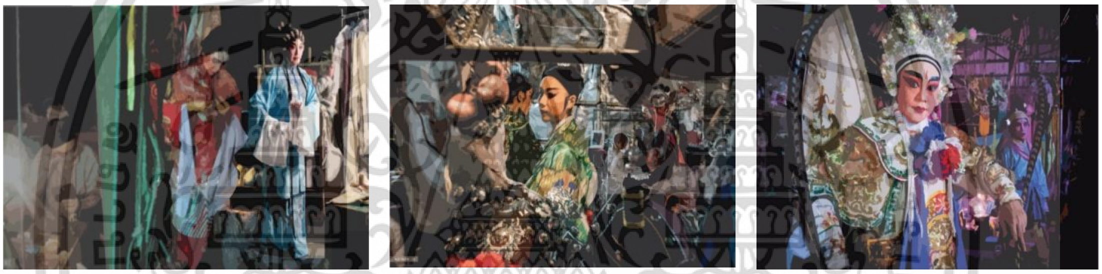

ภาพที่ 3.2 แสดงภาพร่างแบบที่ 1 ผู้สร้างสรรค์นำงิ้วมาเป็นสัญลักษณ์ ที่สร้างขึ้นมาใหม่ในจินตนาการจากความรู้สึกภายในจิตใจและทัศนคติส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์ โดยมีการแสดงออกของรูปทรงและเนื้อหาด้านหลังของโรงงิ้วมาแสดงออกแสดงออก ผ่านทางสีสัน ลวดลาย การแต่งกายและลีลาการร่ายรำ เพื่อเป็นการสะท้อนถึงวิถีชีวิตของงิ้วในรูปแบบที่มีความหลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งหน้าของงิ้วหรือแม้กระทั่งเครื่องแต่งกายต่างๆ ที่งิ้วสวมใส่ รวมไปถึงบทพูดและท่วงท่าที่เกิดจากการซ้อมก่อนที่จะแสดงจริงเพื่อให้ผู้ชมได้รับชม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

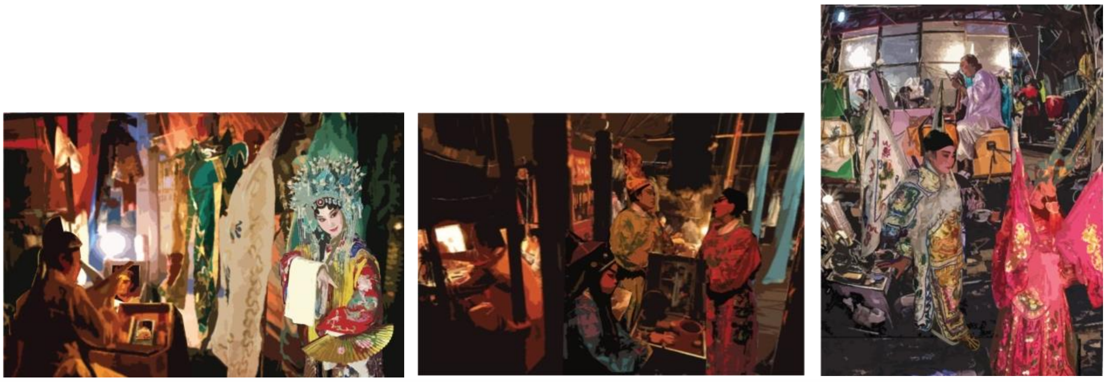

ภาพที่ 3.3 แสดงภาพร่างแบบที่ 2 เป็นภาพร่างที่ต่อยอดมาจากภาพร่างแบบที่ 1 ยังคงแสดงออกของรูปทรงและเนื้อหาด้านหลังของโรงงิ้ว แต่ผู้สร้างสรรค์ได้มีการปรับเปลี่ยนมุมมองที่มีความแตกต่างไปจากเดิม โดยมีการเพิ่มสีสัน แสงเงาที่สะท้อนกับวัตถุมากขึ้น รวมทั้งมีการนำงิ้วที่มีการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่มีลวดลายดูสะดุดตาและมีความเป็นจุดเด่นมากขึ้น

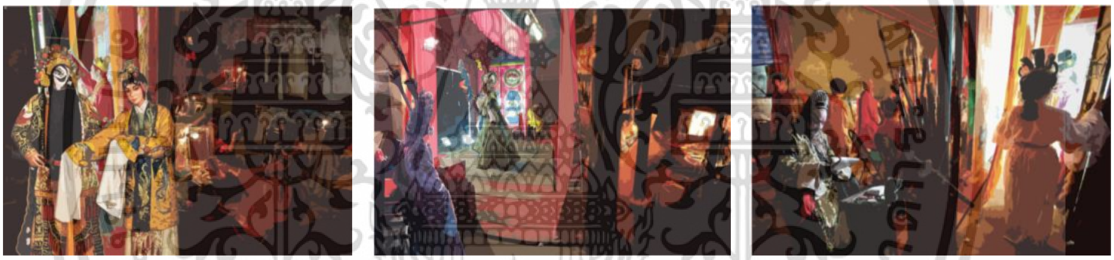

ภาพที่ 3.4 แสดงภาพร่างแบบที่ 3เป็นภาพร่างที่ต่อยอดมาจากภาพร่างแบบที่ 2 ยังคงแสดงออกถึงความประทับใจในรูปทรงงิ้ว แต่ผู้สร้างสรรค์ได้มีการปรับเปลี่ยนมุมมองที่มีความแตกต่างไปจากเดิมเล็กน้อย โดยแสดงรูปทรงของงิ้วที่มีการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่มีลวดลายดูสะดุดตากำลังซ้อมท่วงท่าในการร่ายรำก่อนจะขึ้นแสดงจริงเป็นจุดเด่น และมีงิ้วที่กำลังแต่งหน้าอยู่บริเวณด้านหลังของโรงงิ้วเพื่อเป็นจุดรอง รวมทั้งมีการแสดงให้เห็นด้านหน้าของโรงงิ้วที่กำลังแสดงอยู่เพื่อเป็นฉากหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.5 แสดงภาพร่างแบบที่ 4 เป็นภาพร่างที่ต่อยอดมาจากภาพร่างแบบที่ 3 ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้มีการปรับเปลี่ยนมุมมองในการแสดงออก จากด้านหลังของโรงงิ้วออกมาเป็นด้านหน้า เพื่อให้เห็นมุมองที่เปิดกว้างของสีสัน ลวดลายของฉากที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และมีการนำรูปทรงของงิ้วที่มีการใส่ท่วงท่าของการร่ายรำทางในการแสดงมาเป็นจุดเด่น แต่ก็ยังคงให้เห็นถึงงิ้วที่กำลังแต่งหน้าอยู่บริเวณด้านหลัง

3.3 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน

เมื่อได้ภาพร่างต้นแบบตามกระบวนการที่ได้กล่าวมาแล้ว นำรูปแบบของงิ้วมาจัดระเบียบเพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ให้เกิดความกลมกลืน จึงเป็นไปได้ด้วยดีระหว่างรูปร่าง รูปทรง ขนาด สีและพื้นผิว นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นถึงความสมดุลในความหลากหลายของความเอกภาพ อันก่อให้เกิดความแปลกใหม่ทางด้านอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ที่เร่งเร้าให้เกิดจินตนาการเพิ่มเติม จนสามารถนำมาเลือกสรรเพิ่ม ลด ตัดทอน ดัดแปลงจากรูปแบบของเนื้อหาและองค์ประกอบให้เกิดความงามของรูปทรง ที่ได้จากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของผู้สร้างสรรค์เอง เมื่อได้ภาพร่างหรือภาพต้นแบบตามกระบวนการสร้างสรรค์ในข้างต้น ผู้สร้างสรรค์จะเลือกภาพร่างที่ตรงต่อความรู้สึกและมีความสมบูรณ์ที่สุด เพื่อนำไปเป็นต้นแบบขยายเป็นผลงานจริงต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์

ภาพที่ 3.6 แสดงภาพเฟรมผ้าใบ ซึ่งมีลักษณะเป็นผ้าแคนวาส ขึงด้วยกรอบไม้ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน เพราะคุณสมบัติของผ้าแคนวาสมีคุณภาพสูง ไม่ดูดสี สามารถเขียนงานและลงสีได้ง่ายกว่าผ้าดิบที่นำมาลองพื้น เฟรมที่นำมาใช้ควรมีความเหมาะสมในการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพที่ 3.7 แสดงภาพดินสอสี ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานสำหรับการร่างภาพแบบคร่าวๆ ลงบนเฟรมผ้าใบสีขาว เพื่อกำหนดขอบเขตจุดสำคัญภายในภาพ เพราะคุณสมบัติของสีไม้สามารถลบและแก้ไขได้ง่าย มีหลายสีสะดวกในการกำหนดพื้นสีภายในภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.8 แสดงภาพสีน้ำมัน เป็นอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน สำหรับการลงสีบนเฟรมสีขาวเพื่อกำหนดโครงสร้างและระบายสีลงในภาพ เพราะสีน้ำมันมีคุณสมบัติที่ผสมกับน้ำมันลินสีดแล้วสามารถทำให้เนื้อสีลื่น เกลี่ยง่าย ซึ่งสะดวกต่อการผสมและแทรกสี

ภาพที่ 3.9 แสดงภาพพู่กัน เป็นอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน เพราะพู่กันจะต้องมีคุณสมบัติสามารถซึมซับเนื้อสีได้ดีและขนไม่หลุดร่วงได้ง่าย ในการสร้างสรรค์ผลงาน ควรใช้พู่กันให้เหมาะสมกับเนื้อหา เช่น พู่กันขนาดใหญ่ใช้ระบายในพื้นที่ขนาดใหญ่เพื่อความรวดเร็ว ส่วนพู่กันขนาดเล็กใช้ในการตกแต่งและเก็บรายละเอียดเล็กน้อยๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.10 แสดงภาพจานสี ซึ่งเป็นภาชนะที่ใช้สำหรับผสมสีในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อความสะดวกต่อการระบายและผสมสี ควรเลือกจานสีที่มีขนาดพอเหมาะ มีคุณสมบัติการใช้งานที่ตรงกับความต้องการ เพราะจานสีแต่ละชนิดจะแตกต่างกันออกไป

ภาพที่ 3.11 แสดงภาพลิควิน ซึ่งเป็นอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน เพราะคุณสมบัติของลิควินจะช่วยให้สีน้ำมันลื่อไหลและระบายได้ง่าย เพิ่มความเข้มของเนื้อสี ทำให้ภาพไม่เหลือง ไม่แตกและโปร่งใส่เล็กน้อย สามารถเขียนทับเข้าไปในผลงานได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

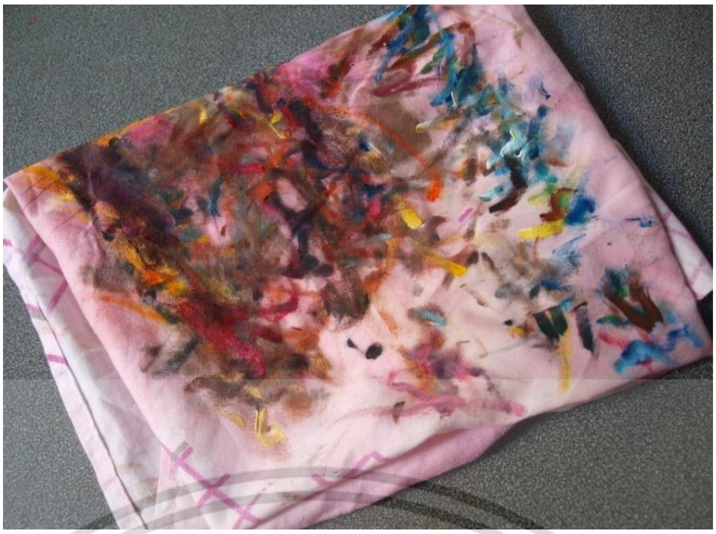

ภาพที่ 3.12 แสดงภาพผ้าเช็ดสี ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำหรับเช็ดสีหลังจากใช้พู่กันเสร็จแล้ว เพราะผ้าเช็ดสีจะช่วยทำให้เนื้อสี ลิควินหรือน้ำที่มาจากการล้างพู่กันไม่ไปติดบนเฟรมผ้าใบแคนวาส เพื่อความสะอาดในการนำไปใช้ครั้งต่อไปและสะดวกต่อการทำงาน

ภาพที่ 3.13 แสดงลักษณะตัวอย่างของซันไลต์ ซึ่งเป็นอุปกรณ์ในการล้างพู่กัน และทำความสะอาดจานสีหลังจากใช้เสร็จ เพราะคุณสมบัติของซันไลต์จะทำให้เนื้อสีที่ติดอยู่กับปลายพู่กันและจานสีหลุดออกได้ง่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 การสร้างสรรค์ผลงานจริง

เมื่อได้ภาพร่างต้นแบบตามกระบวนการที่ได้กล่าวมาแล้ว การสร้างสรรค์โดยนำรูปทรงของงิ้วมาจัดระเบียบ เพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ให้เกิดความกลมกลืนระหว่างรูปร่าง รูปทรง ขนาด สีและพื้นผิว นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นถึงความสมดุล ความเป็นเอกภาพ ซึ่งก่อให้เกิดความแปลกใหม่ทางด้านอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ได้ ที่ก่อให้เกิดจินตนาการเพิ่มเติมได้อย่างไม่มีสิ้นสุด จนสามารถนำมาเลือกสรรตัดทอน ลด หรือแปรสภาพให้เกิดความงามของรูปทรงที่ได้จากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของผู้สร้างสรรค์เอง เมื่อได้ภาพร่างหรือภาพต้นแบบตามกระบวนการสร้างสรรค์ในข้างต้น ผู้สร้างสรรค์จะเลือกภาพร่างที่ตรงต่อความรู้สึกและมีความสมบูรณ์ที่สุดเพื่อนำไปเป็นต้นแบบขยายเป็นผลงานจริงต่อไป

การสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ถูกสร้างขึ้นด้วยกรรมวิธีทางจิตรกรรม 2 มิติ ใช้สีน้ำมันบนผ้าใบ ซึ่งมีคุณสมบัติที่เหมาะสมและตอบสนองความต้องการของผู้สร้างสรรค์ได้มากที่สุด โดยขั้นตอนการทำงานของผู้สร้างสรรค์ที่เริ่มจากนำภาพร่างที่สมบูรณ์ที่สุดมาเป็นต้นแบบในการร่างภาพบนเฟรมผ้าใบ ซึ่งในการร่างภาพจริงผู้สร้างสรรค์ได้แก้ไขรูปแบบบ้างในบางส่วนตามอารมณ์ความรู้สึกและความเหมาะสม แต่ยังคงอยู่ในโครงสร้างตามภาพร่างที่ลงตัวอยู่แล้ว เพราะเมื่อนำมาสร้างสรรค์ลงบนเฟรมผ้าใบจะมีขนาดใหญ่กว่าในแบบร่างมาก จึงมีผลต่ออารมณ์และรายละเอียดในบางส่วน ซึ่งผู้สร้างสรรค์ต้องตรวจสอบรายละเอียดและแก้ไขภาพร่างในเฟรมให้สมบูรณ์มากที่สุด ก่อนจะลงมือปฏิบัติในขั้นตอนการลงสีจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.14 แสดงภาพร่างลงบนเฟรมผ้าใบด้วยลายเส้นดินสอไม้อย่างง่าย เพื่อกำหนดขอบเขตจุดสำคัญ และดูลักษณะโครงสร้างโดยรวมภายในภาพ

ภาพที่ 3.15 แสดงภาพที่มีการลงสีเพื่อเป็นสร้างระยะของรูปทรงโดยรวม ซึ่งแสดงค่าน้ำหนักของสีที่เป็นจุดเด่นในตัวงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.16 แสดงภาพที่มีการเก็บรายละเอียดของรูปทรงในการแยกระยะของภาพ ซึ่งประกอบด้วยระยะหน้าของงิ้วที่กำลังแต่งหน้าและแต่งตัว เพื่อรอทำการแสดง และระยะหลังของงิ้วที่มีการแต่งตัวเสร็จแล้ว ซึ่งกำลังซ้อมบทพูดและท่าทางการร่ายรำ รวมทั้งเสื้อผ้าของงิ้วที่แขวนอยู่

ภาพที่ 3.17 แสดงภาพที่มีการวิเคราะห์แก้ไขเพิ่มเติมและเก็บรายละเอียดต่างๆ ของภาพอีกเล็กน้อยในรูปทรงงิ้ว เสื้อผ้า เครื่องประดับเครื่องแต่งกาย รวมทั้งแสงเงาที่เกิดจากการสะท้อนระหว่างวัตถุ เพื่อให้เกิดความสวยงามและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.18 แสดงภาพของผลงานที่เสร็จสมบูรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

การวิเคราะห์การสร้างสรรค์ภาพจิตรกรรมชุด "ลวดลาย สีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน" ได้อาศัยหลักการวิเคราะห์และการสร้างสรรค์องค์ประกอบศิลป์เข้าด้วยกัน ตามลำดับขั้นตอนการรับรู้หรือเป็นแนวคิดตามจุดหมาย การประกอบกัน การจัดระเบียบหรือการประสานกันของทัศนธาตุที่สร้างสรรค์ในงานศิลปะทั้งการแสดงออกในด้านทางความรู้สึกที่มีความหมาย และมีความงามในลักษณะแตกต่างกันไป โดยมีลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ผลงานการสร้างสรรค์ ซึ่งมีเนื้อหาและรายละเอียดของหลักในการวิเคราะห์ ตลอดจนการวิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่แสดงออกจากความรู้สึกและลักษณะความงามที่แตกต่างกัน โดยมีหลักการวิเคราะห์ดังนี้

1. เนื้อหาภายในหรือเนื้อหาทางรูปทรง เป็นเนื้อหาของการผสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุต่างๆ ในรูปทรง เป็นเนื้อหาของรูปทรงโดยตรง เนื้อหาประเภทนี้จะให้อารมณ์ทางสุนทรียภาพแก่ผู้ดูเป็นอารมณ์ทางศิลปะที่บริสุทธิ์ ไม่มีอารมณ์อื่นในประสบการณ์ของมนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เป็นลักษณะจิตวิสัยของศิลปิน ซึ่งการผสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุต่างๆ อันได้แก่ พื้นผิว เส้น สี ที่ว่างและองค์ประกอบของงานศิลปะในรูปทรง ที่ส่งผลให้เกิดค่าต่างๆ ของน้ำหนัก

2. เนื้อหาภายนอกหรือเนื้อหาทางสัญลักษณ์ ซึ่งมีอยู่เฉพาะในศิลปะแบบรูปธรรมที่มีเรื่อง คน สัตว์ วัตถุ สิ่งของหรือเหตุการณ์นั้น เป็นเนื้อหาที่เป็นผลสืบเนื่องจากเนื้อหาภายใน เป็นความหมายของเรื่องและแนวทางเรื่องที่แปลออกมาด้วยรูปทรง อย่างเช่น ลักษณะรูปทรงของพรรณไม้ต่างๆ ที่ให้ความรู้สึกในแง่บวกของความงาม

เมื่อเราดูงานศิลปะแบบรูปธรรมชิ้นหนึ่ง สิ่งแรกที่เราได้รับรู้ก็คือเนื้อหาภายในของงาน ซึ่งจะให้ความรู้สึกทางสุนทรียภาพหรือทางศิลปะแก่เรา ทำให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจและพร้อมที่จะรับอารมณ์ความรู้สึกอื่นๆ ที่จะตามมา ซึ่งจะเป็นอารมณ์สะเทือนใจที่เป็นไปตามแนวทางของเรื่องและแนวเรื่อง เช่น ความรัก ความโศกเศร้า เป็นต้น ดังนั้นในงานแบบรูปธรรมมีเนื้อหาทั้งภายในและภายนอก ซึ่งให้อารมณ์ทั้งทางศิลป์และอารมณ์อื่นๆ ควบคู่กันไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ผลงาน

การวิเคราะห์ได้แบ่งออกเป็นขั้นตอน เมื่อศึกษาถึงคุณลักษณะทางด้านหน้าที่ และเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆ รวมกัน โดยในแต่ละส่วนสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ขั้นที่ 1 ศิลปะประกอบด้วยรูปทรง หรือรูปแบบกับเนื้อหา

2. วิเคราะห์ขั้นที่ 2 รูปแบบประกอบด้วยรูปทรงที่ว่าง โดยมีเนื้อหาที่มีทั้งรูปทรง หรือเนื้อหาภายในกับเนื้อหาสัญลักษณ์ หรือเนื้อหาภายนอก

3. วิเคราะห์ขั้นที่ 3 รูปทรงประกอบด้วยจุด เส้น น้ำหนัก สี ลักษณะผิว ซึ่งรวมเป็นองค์ประกอบทางทัศนธาตุ และที่ว่าง จังหวะ สัดส่วนและระนาบ ซึ่งเป็นส่วนประกอบทางรูปทรง

ธวัชชานนท์ ตาไธสง (2546: 27) กล่าวว่าทัศนธาตุ คือ การนำส่วนประกอบต่างๆ ทางศิลปะ และส่วนประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบของภาพ มาจัดรวมกันเข้าเป็นองค์ประกอบศิลป์ตามหลักการศิลปะ และก่อให้เกิดความงามในลักษณะต่างกัน

รูปทรง (Form)

ชลูด นิ่มเสมอ (2542: 18) ได้กล่าวถึงรูปทรงไว้ว่า รูปทรง (Form) คือ สิ่งที่มองเห็นได้ในทางทัศนศิลป์ เป็นส่วนที่ศิลปินสร้างขึ้นด้วยการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุ (Visual Element) ได้แก่ เส้น น้ำหนักอ่อนแก่ของขาว – ดำ ที่ว่าง สี พื้นผิว รูปทรงที่ให้ความพอใจต่อความรู้สึกสัมผัสเป็นความสุขทางตา พร้อมกันนั้นก็สร้างเนื้อหาให้กับรูปทรงเองและเอกลักษณ์ให้แก่อารมณ์ ความรู้สึกหรือปัญญาความคิดที่เกิดขึ้นภายในจิตใจด้วย ถ้าจะเปรียบกับชีวิต รูปทรงคือส่วนที่เป็นร่างกาย เนื้อหาคือส่วนที่เป็นจิตใจ รูปทรงกับเนื้อหาจึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ในงานศิลปะที่ดีต้องมีทั้งสองส่วนนี้รวมกันกับความคงทนถาวร ผลงานและความแนบเนียนของฝีมือ

องค์ประกอบที่เป็นโครงสร้างของรูปทรง ได้แก่ การประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนศิลป์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญเพราะเท่ากับเป็นกายของศิลปะ ถ้าศิลปินสร้างรูปทรงให้มีเอกภาพสมบูรณ์ไม่ได้ รูปทรงนั้นก็เท่ากับขาดชีวิต ขาดเนื้อหาไม่สามารถจะแลกเปลี่ยนหรือสื่อความหมายใดๆ ได้ (ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์, 2546: 31)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปทรงเป็นตัวการสำคัญที่สื่อความหมายจากศิลปินไปสู่ผู้ดู และด้วยรูปทรงเพียงส่วนเดียว ศิลปินก็สื่อความหมายได้อย่างสมบูรณ์ โดยไม่ต้องอาศัยเรื่องหรือแนวเรื่องใดๆ รูปทรงจึงมีความสำคัญมากที่สุด

รูปทรง คือ โครงสร้างในลักษณะ 3 มิติ ประกอบด้วยด้านกว้าง ด้านยาว และด้านหนา รูปทรงสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. รูปทรงลอกเลียนแบบ หมายถึง รูปทรงที่เกิดจากการลอกเลียนแบบให้เหมือนจริงตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีความงามเป็นสิ่งดลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแนวสัจนิยม (Realism)

2. รูปทรงที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง รูปทรงที่เกิดจากการใช้จินตนาการสร้างสรรค์ขึ้นมา โดยมนุษย์แบ่งออกเป็น

2.1 รูปทรงนามธรรม (Abstract form) หมายถึง รูปทรงที่เกิดจากการเปลี่ยนและดัดแปลงสิ่งที่พบเห็นจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยกรรมวิธี Distortion คือ การดัดแปลงรูปทรงให้บิดเบี้ยวไปตามความรู้สึกของศิลปินมากกว่าการเลียนแบบ (Imitation) เป็นตัดทอนสิ่งที่ไม่สำคัญออกไป เหลือไว้เพียงโครงสร้างสำคัญที่เข้าใจได้ ทำให้เกิดรูปทรงเฉพาะตามทัศนคติของศิลปิน

2.2 รูปทรงที่ไม่มีเนื้อหา (Non Objective form) หมายถึง รูปทรงที่มนุษย์คิดค้นสร้างสรรค์ขึ้นเอง โดยไม่อาศัยรูปแบบธรรมชาติหรือวัตถุสิ่งของเป็นแบบ ได้แก่

2.2.1 รูปทรงเรขาคณิต (Geometric Form) หมายถึง รูปทรงที่วัดขนาดได้แน่นอน ทางเรขาคณิตเป็นโครงสร้างพื้นฐานของรูปทรงอื่นๆ ประกอบด้วยรูปทรงกลม รูปทรงกระบอก รูปทรงบาศก์ รูปทรงกรวย รูปทรงปิรามิด รูปทรงเรขาคณิต

2.2.2 รูปทรงอิสระ (Free Form) หมายถึง รูปทรงที่มีลักษณะไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลงได้ ไม่สามารถบอกได้ว่าคืออะไร มีความไม่คงที่ มีลักษณะหลายแบบรวมกัน หรืออาจเรียกได้ว่า “รูปทรงไร้ระเบียบ” (Irregular Form) รูปทรงอิสระเกิดจากรูปทรงที่มีระเบียบถูกตัดทอน เพิ่มและลดมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ รูปทรงอิสระจะไม่หยุดนิ่งแต่เลื่อนไหลมีชีวิต (วุฒิ วัฒนะสิน, 2539: 63)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ประกอบการวิเคราะห์รูปทรง

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 4.1 แสดงภาพการวิเคราะห์รูปทรงของผลงาน

วิเคราะห์ลักษณะโดยรวมทั้งหมดของผลงานในการสร้างสรรค์ภาพจิตรกรรมชุด “ลวดลายสีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน” เป็นลักษณะของงานจิตรกรรมในรูปแบบกึ่งเหมือนจริง ซึ่งเป็นการสร้างรูปแบบและการจัดการกับรูปทรงงิ้ว โดยกำหนดสีสันและลวดลายขึ้นเองจากการทำโปรแกรมด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อตอบสนองกับอารมณ์ความรู้สึกภายในจิตใจของผู้สร้างสรรค์เสมือนเป็นการหลอมรวมกันของวัฒนธรรมสมัยเก่าและสมัยใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 วิเคราะห์ทัศนธาตุ

การวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะนั้น คือ วิเคราะห์ทัศนธาตุและส่วนประกอบอื่นๆ ของรูปทรง เช่น วิเคราะห์รูปแบบ วิเคราะห์แบบอย่าง วิเคราะห์ทิศทางและจุดที่น่าสนใจประกอบขึ้นจากส่วนต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานหรือที่เรียกว่าทัศนธาตุ ได้แก่ จุด เส้น สี น้ำหนัก ลักษณะพื้นผิว และพื้นที่ว่าง ทัศนธาตุประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้

จุด (Point)

จุด เป็นส่วนของทัศนธาตุเบื้องต้นในการมองเห็น ซึ่งมีมิติเป็นศูนย์ ไม่สามารถจะแบ่งได้ ไม่มีความกว้าง ความยาว หรือความลึก เป็นทัศนธาตุที่เล็กใช้สร้างรูปทรง และความเคลื่อนไหวของภาพ

ธวัชชานนท์ ตาไธสง (2546: 27) ได้กล่าวถึงจุดไว้ว่า จุด (Point) คือ ทัศนธาตุที่เล็กที่สุดและมีมิติเป็นศูนย์ มีความกว้าง ความยาวและความหนาน้อยมาก จุดสามารถแสดงตำแหน่งได้เมื่อมีบริเวณที่ว่างรองรับ จุดถือเป็นทัศนธาตุพื้นฐานหรือเบื้องต้นที่สุดในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ จุดเป็นต้นกำเนิดของทัศนธาตุอื่นๆ เช่น เส้น รูปร่างรูปทรงและพื้นผิว

ฉัตรชัย อรรถปักษ์ (2550: 23) ได้กล่าวถึงจุดไว้ว่า จุด (Point) เป็นทัศนธาตุที่ปรากฏบนพื้นระนาบที่มีขนาดเล็กที่สุดไม่มีความกว้าง ความยาว ความสูงหรือความหนา เราสารถพบเห็นจุดได้โดยทั่วไปตามธรรมชาติ เช่น ดาวดาวบนท้องฟ้า ส่วนต่างๆของผิวพืชและสัตว์ บนก้อนหิน พื้นดิน เป็นต้น จุดจึงเป็นองค์ประกอบที่เป็นขั้นพื้นฐานขององค์ประกอบอื่นๆ เช่น จุดทำให้เกิดเส้น รูปร่างรูปทรง ค่าความอ่อนแก่ แสงเงา เป็นต้น

สรุปได้ว่า จุด คือ ทัศนธาตุที่เล็กที่สุดและมีมิติเป็นศูนย์ ไม่มีความกว้าง ความยาว ความสูงหรือความหนา จุดถือเป็นทัศนธาตุพื้นฐานในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ และยังเป็นต้นกำเนิดของทัศนธาตุอื่นๆ เช่น เส้น รูปร่างรูปทรง ค่าความอ่อนแก่ แสงเงาและพื้นผิว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ประกอบการวิเคราะห์จุด

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 4.2 แสดงภาพการวิเคราะห์จุดของผลงาน

วิเคราะห์ภาพผลงานโดยรวมทั้งหมดของการใช้จุดมาเป็นส่วนประกอบของผลงาน เป็นการสร้างลวดลายของเครื่องประดับและเครื่องแต่งกายที่งิ้วสวมใส่ ที่ผู้สร้างสรรค์กำหนดขึ้นเองจากการทำโปรแกรมด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งจุดเป็นทัศนธาตุที่มีขนาดเล็กๆ ซึ่งนำมาประกอบเข้าด้วยกันด้วยการทำซ้ำหลายๆ จุด ทำให้เกิดกลุ่มก้อนที่รวมตัวเป็นพื้นที่ของการสร้างสรรค์ผลงาน การนำจุดมาผสานเข้าด้วยกันเพื่อสร้างลวดลายต้องการบ่งบอกถึงความหลากหลายและความละเอียดในผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เส้น (Line)

เส้นเป็นผลจากการขูด ขีด เขียนของมนุษย์ เพื่อถ่ายทอดและบันทึกความเข้าใจของมนุษย์ต่อโลกภายนอกตามปัญญาและความเข้าใจในธรรมชาติ เส้นปรากฏอยู่ทั่วไป เช่น ลักษณะเป็นเส้นของพืชบางชนิดที่เป็นเถาเลื้อยและในเซลล์ของใบไม้ เส้นเป็นอุปกรณ์สำคัญอย่างยิ่งของศิลปินที่ใช้ถ่ายทอดสร้างความเข้าใจ เส้นเกิดจากจุดหมายพันล้านจุดเคลื่อนไหวในบริเวณที่ว่างบนระนาบสองมิติหรือบนรูปทรงสามมิติ เส้นสามารถแสดงความรู้สึก ซึ่งสรุปได้ดังนี้

เส้นโค้งที่ปลายตกลง	ให้ความรู้สึกเศร้า เหนื่อยหน่าย
เส้นที่สะบัดปลายขึ้นเหมือนเปลวไฟ	ให้ความรู้สึกทะเยอทะยาน รุ่งเรือง
เส้นนอนซ้ำๆ กัน	ให้ความรู้สึกเกียจคร้าน เหนื่อยหน่าย ง่วงเหงา
เส้นหลายเส้นที่กระจายขึ้นจากจุดๆ หนึ่ง	ให้ความรู้สึกเติบโต มีอุดมคติ เปิดเผย
เส้นนอน	ให้ความรู้สึกสงบ นิ่งเฉย ผ่อนคลาย
เส้นตั้ง	ให้ความรู้สึกมั่นคง จริงจัง
เส้นโค้งกลมที่มีส่วนโค้งอยู่ด้านบน	ให้ความรู้สึกแข็งแรง หนักแน่น
เส้นเฉียง	ให้ความรู้สึกรวดเร็ว พร้อมปฏิบัติการ
เส้นที่พนมแหลมขึ้น	ให้ความรู้สึกศรัทธา ความหวัง ยกจิตใจให้สูงขึ้น
เส้นโค้งที่ต่อเนื่อง	ให้ความรู้สึกนุ่มนวล ร่าเริง เยาว์วัย
เส้นวงก้นหอย	ให้ความรู้สึกดั้งเดิม ต้นพลัง
เส้นโค้งที่ลอยแอ่นขึ้น	ให้ความรู้สึกลอยตัวช้าๆ คิดฝัน
เส้นตัดกัน	ให้ความรู้สึกขัดแย้ง สงคราม เกลียดชัง
เส้นที่แตกเป็นแฉก	ให้ความรู้สึกกระจายออก ระเบิด กำลังที่เพิ่มขึ้น
เส้นซิกแซก หรือเส้นฟันปลา	ให้ความรู้สึกตื่นเต้น (ทวีเดช จิ๋วบาง, 2549: 28)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ประกอบการวิเคราะห์เส้น

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 4.3 แสดงภาพการวิเคราะห์เส้นของผลงาน

วิเคราะห์ภาพผลงานโดยรวมทั้งหมดของทิศทางเส้น ในการจัดส่วนประกอบต่างๆ ทางทัศนธาตุซึ่งทำให้เกิดความลงตัว เส้นที่ปรากฏในการสร้างสรรค์ผลงานส่วนใหญ่ประกอบด้วยเส้นเส้นตรงที่เป็นโครงสร้างของสถาปัตยกรรมของโรงงิ้ว ให้ความรู้สึกมั่นคง จริงจัง และเส้นโค้งของเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายให้ความรู้สึกพลิ้วไหวที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กันของรูปทรง ด้วยทิศทางเส้นที่มีการนำสายตาไปยังลายละเอียดของส่วนประกอบต่างๆ ภายในผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สี (Colors)

สี หมายถึง ปรากฏการณ์ที่แสงส่องกระทบวัตถุ แล้วสะท้อนคลื่นแสงบางส่วนเข้าตา เมื่อระบบประสาทตาประมวลผลจึงรับรู้ว่าวัตถุนั้นมีขนาดรูปร่าง ลักษณะพื้นผิวและสีเป็นอย่างไร การที่เรามองเห็นวัตถุนั้นๆ มีสีเกิดจากการที่ผิวของวัตถุมีคุณสมบัติในการดูกลืน และสะท้อนคลื่นแสงได้ต่างกัน เช่น กลีบดอกทานตะวันจะสะท้อนเฉพาะคลื่นแสงที่ประสาทตาประมวลผลเป็นสีเหลืองเท่านั้น ส่วนผงถ่านไม่สะท้อนคลื่นแสงในช่วงคลื่นที่ตามองเห็นออกมาเลยจึงเป็นสีดำ เป็นต้น สีมีอิทธิพลต่อจิตใจมนุษย์ คือมีอำนาจบันดาลให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกต่างๆ ได้ตามอิทธิพลของสี เช่น สดชื่น ร้อน ตื่นเต้น เศร้า สีจึงมีความสำคัญต่องานศิลปะมาก เพราะศิลปินต้องใช้สีเป็นสื่อในการสร้างความประทับใจให้เกิดแก่ผู้ดู

สีมีอิทธิพลต่อจิตใจมนุษย์ สามารถทำให้เกิดความรู้สึกต่างมากมาย สรุปได้ดังนี้

สีแดง	ให้ความรู้สึกตื่นเต้น รุนแรง กล้าหาญ มีอำนาจ
สีเขียว	ให้ความรู้สึกสดชื่น มีพลังสบาย มีชีวิตชีวา
สีเหลือง	ให้ความรู้สึกร่าเริง สดใส กระชุ่มกระชวย
สีส้ม	ให้ความรู้สึกสนุกสนาน ร่าเริง อบอุ่น
สีม่วง	ให้ความรู้สึกเศร้า ผิดหวัง
สีฟ้า	ให้ความรู้สึกสดใส สะอาด เรียบร้อย
สีชมพู	ให้ความรู้สึกอ่อนหวาน นุ่มนวล น่ารัก
สีน้ำเงิน	ให้ความรู้สึกสุขุม เยือกเย็น สงบ
สีน้ำตาล	ให้ความรู้สึกเก่า แห้งแล้ง ทรุดโทรม
สีเทา	ให้ความรู้สึกเศร้า สงบ สุขุม เรียบร้อย สุภาพ
สีดำ	ให้ความรู้สึกหดหู่ เศร้า ลึกลับ หนักแน่น
สีขาว	ให้ความรู้สึกบริสุทธิ์ ใหม่ สะอาด

(ฉัตรชัย อรรถปักษ์, 2550: 73)

นอกจากนั้นแล้ว หลักการใช้สียังมีความสำคัญต่องานศิลปะเช่นเดียวกัน ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. สีเอกรงค์ (Monochrome) หมายถึง การใช้สีเพียงสีเดียวหรือการใช้สีที่แสดงความเด่นชัดออกมาเพียงสีเดียว แต่มีการลดหลั่นกันในเรื่องน้ำหนักสีเพื่อให้เกิดความแตกต่าง โดยจะใช้สีใดสีหนึ่งที่เป็นสีแท้ (Hue) หรือมีความสด (Intensity) เป็นตัวยืนเพียงสีเดียวให้เป็นจุดเด่นของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ส่วนประกอบรอบๆ นั้นจะใช้สีเดียวกัน แต่ลดความสดของสีให้น้อยกว่าสีหลัก สีที่นำมาเป็นส่วนประกอบอาจแบ่งน้ำหนักได้ตั้งแต่ 3 - 6 สี

2. สีกลมกลืน (Harmony) หมายถึง การเคียงคู่กันของสีต่างๆ โดยไม่ขัดแย้งหรือตัดกัน ความกลมกลืนของสีทำได้หลายลักษณะคือ

2.1 กลมกลืนด้วยค่าของน้ำหนักของสีๆ เดียว (Total Value Harmony) คือ การใช้สีเพียงสีเดียว แต่มีค่าหลายน้ำหนักหรือเป็นแบบเดียวกับสีเอกรงค์ อาจจะใช้สีขาวในการผสมเพื่อให้มีค่าน้ำหนักอ่อนลง และผสมดำเพื่อให้มีค่าน้ำหนักเข้มขึ้น

2.2 กลมกลืนโดยใช้สีใกล้เคียง (Sympel Harmony) เป็นการใช้สีข้างเคียงกันในวงจรสี ซึ่งมีลักษณะสีใกล้เคียงกัน เช่น ม่วง - ม่วงน้ำเงิน - น้ำเงิน หรือเขียวเหลือง - เขียว - เขียวน้ำเงิน

2.3 สีกลมกลืนโดยใช้สีคู่ผสม (Two Colours Mixing) หมายถึง สีคู่ใดคู่หนึ่งที่ผสมกันแล้วได้สีที่ 3 เช่น สีน้ำเงิน ผสมกับสีเหลืองได้สีเขียว แล้วนำทั้ง 3 สี มาใช้ในผลงานเดียวกัน

2.4 สีกลมกลืนโดยใช้วรรณะของสี (Tone) หมายถึง นำสีในกลุ่มวรรณะเดียวกันมาจัดอยู่ด้วยกัน เช่น สีในวรรณะร้อน เช่น แดง ส้ม เหลือง ม่วงแดง หรือสีในวรรณะเย็น ได้แก่ น้ำเงิน ม่วง เขียว เขียวน้ำเงิน เป็นต้น

การใช้สีในงานทัศนศิลป์

ในการเขียนภาพโดยทั่วไปศิลปินนิยมเขียนภาพแนวเหมือนจริง หรือแนวธรรมชาตินิยม (Naturalism) ซึ่งนอกจากจะต้องเขียนภาพให้มีองค์ประกอบของรูปร่างและสัดส่วน ที่สมจริงตามธรรมชาติแล้วยังต้องลงสีสันแสงเงา และระยะใกล้ไกลที่สมจริงอีกด้วยจึงจะได้ภาพที่สมบูรณ์ แม้แต่ภาพแนวเหนือจริงซึ่งมีองค์ประกอบรูปร่างและสัดส่วนผิดไปจากธรรมชาติ ศิลปินส่วนใหญ่ยังคงอาศัยหลักการทางธรรมชาติในการใช้สีเขียนภาพ เพื่อให้ดูเข้าใจถึงความมุ่งหมายที่ศิลปินต้องการถ่ายทอดได้

1. สีของภาพ การลงสีภาพโดยการดูจากวัตถุจริง หรือภาพถ่ายต้องมีความเข้าใจหลักการที่ถูกต้องจึงจะสามารถถ่ายทอดจินตนาการออกมาได้ใกล้เคียงกับธรรมชาติ การที่เรามองเห็นวัตถุมีสีต่างๆ เกิดจากการที่แสงกระทบวัตถุแล้วสะท้อนเข้าตาเรา รวมทั้งแสงที่สะท้อนมาจากสิ่งแวดล้อมและแสงที่หักแหผ่านอากาศ ดังนั้นสีของสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศจึงมีผลต่อสีของภาพด้วย เช่น บรรยากาศในทะเลทราย มีสีน้ำตาลอมเหลือง บรรยากาศในภูเขาหิมะมีสีขาวอมฟ้า เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สีของวัตถุ เงาของวัตถุจะมีสีอะไรขึ้นอยู่กับแสงที่ส่องมากระทบกับวัตถุนั้น เงาจะต้องเป็นสีกลางที่เกิดขึ้นจากการผสมสีของวัตถุกับสีที่ตรงข้ามเสมอ ถ้าวัตถุอยู่ระยะใกล้ตาและได้รับแสงมาก วัตถุจะมีสีชัดเจน เงาก็ชัดเจน แต่ถ้าวัตถุอยู่ระยะไกลออกไป แสงจางลงเงาก็จางลง เพราะบรรยากาศมีความหนาแน่นทำให้แสงและเงาลดความเข้มลง

3. ระยะใกล้-ไกล การใช้สีอย่างเหมาะสมบอกถึงระยะใกล้ไกลของวัตถุ ที่อยู่ในภาพได้ช่วยเพิ่มความสมจริงทำให้งานดูมีมิติ (ฉัตรชัย อรรถปักษ์, 2550: 86)

นอกจากนี้กุลธิดา เหลือบจำเริญ (2553: 98) ได้กล่าวเพิ่มเติมจากการใช้สีในงานทัศนศิลป์ข้างต้นไว้ดังนี้ การใช้สีในสถานที่มืดและสว่างในการสร้างสรรค์ภาพ การเขียนภาพด้วยสีที่สดใสในที่สว่างน้อย จะทำให้ภาพเขียนสว่างพอดีตามต้องการ เพราะความมืดของบรรยากาศโดยรอบมีสีกลางเข้ามามีบทบาท ทำให้สีที่สดใสลดความสดใสลงไปเอง แต่ถ้าต้องการวางโครงสีให้สว่างมากควรวางโครงสีให้มีความผสานกลมกลืนในจุดที่พอดี เพราะแสงสว่างไม่ทำให้ดุลยภาพของสีเสียไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ประกอบการวิเคราะห์สี

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 4.4 แสดงภาพการวิเคราะห์สีของผลงาน

วิเคราะห์ภาพผลงานโดยรวมทั้งหมดของสี ซึ่งมีลักษณะของการใช้สีที่หลากหลายๆ เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกัน สีในวรรณะเย็น ได้แก่ สีน้ำเงิน สีน้ำเงินม่วง สีม่วง สีฟ้า เป็นต้น และมีการใช้สีวรรณะร้อนเล็กน้อยเพื่อดึงดูดความสนใจในงาน ได้แก่ สีแดง สีแดงม่วง สีเหลือง สีส้ม เป็นต้น ซึ่งสีเหล่านี้ไม่ได้เลียนแบบจากธรรมชาติ แต่เป็นสีที่แสดงออกถึงความรู้สึกในความเป็นผู้สร้างสรรค์เอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสงและเงา (Light and Shade)

แสงและเงา คือ ความแตกต่างของน้ำหนักของสีที่ปรากฏบนวัตถุ ซึ่งเกิดจากการที่ผิวของวัตถุแต่ละส่วนได้รับแสงไม่เท่ากัน เมื่อแสงส่องกระทบผิววัตถุแล้วสะท้อนคลื่นแสงบ้างส่วนเข้าตา จึงทำให้เราเห็นสีและรูปร่างของวัตถุได้ บริเวณที่แสงไม่สามารถส่องผ่านได้จะเกิดเป็นเงาตกทอดไปบนผิวส่วนอื่นของวัตถุหรือบนวัตถุอื่น ทำให้เห็นน้ำหนักของสีแตกต่างกัน นอกจากวัตถุจะได้รับแสงจากแหล่งกำเนิดแสงโดยตรงแล้ววัตถุยังได้รับแสงจากสภาพแวดล้อมรอบตัวด้วย

แสงที่มาจากแหล่งกำเนิดมีลักษณะดังนี้

1. แสงที่มาจากแหล่งกำเนิดโดยตรง ได้แก่

1.1 แสงแดด ให้ลำแสงขนานเนื่องจากดวงอาทิตย์อยู่ไกลจากโลกมาก ทิศทางของแสงจึงแตกต่างกันน้อยมาก เมื่อส่องถูกวัตถุจะเกิดเงาที่มีขนาดเท่ากับวัตถุที่ถูกแสง

1.2 แสงประดิษฐ์ ได้แก่ แสงที่มนุษย์ทำขึ้น เช่น แสงเทียน แสงจากหลอดไฟฟ้า เป็นต้น มีแสงออกรอบตัวแหล่งกำเนิด เมื่อส่องผ่านวัตถุทำให้เกิดเงาใหญ่กว่าวัตถุเนื่องจากขนาดของแหล่งกำเนิดแสงมีขนาดเล็กกว่าวัตถุ

2. แสงที่มาสะท้อนผิวของวัตถุ จะมีมุมของแสงสะท้อนเท่ากับมุมที่แสงตกกระทบผิวของวัตถุ

3. แสงที่ส่องผ่านตัวกลาง เช่น กระจก ฝุ่นละออง ไอน้ำ เป็นต้น จะเกิดการหักเหและการกระเจิงของแสง ทำให้ไม่ทราบทิศทางที่แน่นอน

เงาเกิดจากการที่แสงส่องถูกวัตถุทึบแสงและไม่สามารถส่องผ่านได้ ลักษณะการเกิดเงาในการเขียนภาพสามารถพิจารณาได้ 2 ลักษณะคือ

1. เงาที่เกิดขึ้นบนตัววัตถุเอง จะเกิดบนผิวของวัตถุด้านที่ไม่ได้ถูกแสง ทำให้เราเห็นถึงรูปทรงของวัตถุ เงาจะเกิดขึ้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแสงจากรอบตัววัตถุ หากรอบตัววัตถุมีแสงส่องเข้ามามากเงาบนตัววัตถุจะเกิดน้อย

2. เงาที่เกิดขึ้นบนฉาก ฉากในที่นี้หมายถึง พื้นผิวของวัตถุอื่นที่เป็นบริเวณรับภาพฉายลักษณะของเงาที่เกิดขึ้นบนฉาก ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยหลายประการดังนี้

2.1 รูปทรงและพื้นผิวของฉาก หากฉากไม่ได้เป็นระนาบแบบเรียบจะทำให้ได้เงาที่มีขนาดและรูปร่างที่ผิดเพี้ยนไปจากวัตถุ

2.2 มุมระหว่างฉากกับแสง ในกรณีของแสงขนานหากระนาบของฉากไม่ตั้งฉากกับทิศทางของแสง เงาที่เกิดขึ้นจะมีขนาดใหญ่กว่าวัตถุเสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 อิทธิพลจากแสงรอบตัววัตถุ ในธรรมชาติวัตถุต่างๆ มักได้รับแสงจากหลายแหล่ง ทั้งแสงจากแหล่งกำเนิดโดยตรงและแสงสะท้อน เป็นต้น ซึ่งมีความเข้ม ทิศทางและระยะห่างที่แตกต่างกัน ทำให้อธิบายรูปร่างและน้ำหนักของแสงเงาที่เกิดขึ้นได้ยาก

ลักษณะของแสงเงาสามารถแบ่งน้ำหนักอ่อนแก่ของสีที่วัตถุได้เป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. บริเวณสว่างที่สุด (High light) คือ บริเวณที่วัตถุถูกแสงจัดที่สุด มักเกิดบนวัตถุที่มีผิวเรียบเป็นมันเกินการสะท้อน เช่น โลหะ พลาสติก แก้ว เป็นต้น ทำให้สีที่เห็นมีน้ำหนักน้อยกว่าสีจริงของวัตถุ

2. บริเวณสว่าง (Light) เป็นบริเวณที่วัตถุได้รับแสงแต่จะไม่เกิดการสะท้อน ทำให้สีที่เห็นมีน้ำหนักเท่ากับสีจริงของวัตถุ

3. บริเวณเงา (Shadow) เป็นบริเวณที่วัตถุได้รับแสงเพียงเล็กน้อย น้ำหนักในบริเวณนี้จะมีความเข้มกว่าระดับที่ 2

4. บริเวณเงามืด (Core of Shadow) เป็นบริเวณที่วัตถุได้รับแสงน้อยที่สุด จึงทำให้สีในบริเวณนี้มีน้ำหนักเข้มสุด

5. บริเวณแสงสะท้อน (Reflected Light) เป็นบริเวณที่วัตถุไม่ได้ถูกแสงโดยตรงแต่ได้รับแสงสะท้อนจากวัตถุอื่นที่อยู่ใกล้ๆ นั้น น้ำหนักบริเวณนี้จะน้อยกว่าบริเวณเงามืด แต่เข้มกว่าบริเวณแสงสว่าง

6. บริเวณเงาตกทอด (Cast Shadow) เป็นบริเวณที่เงาของวัตถุนั้นตกทอดไปบนวัตถุอื่น บริเวณนี้ จะมีน้ำหนักมากกว่าบริเวณที่เป็นแสงสะท้อน รูปร่างของเงาตกทอดขึ้นอยู่กับรูปทรงของวัตถุที่รับแสงและรูปทรงของวัตถุที่ได้รับเงา น้ำหนักของเงาตกทอดจะไม่เท่ากันทั้งหมด บริเวณที่ใกล้วัตถุมากที่สุด จะมีน้ำหนักความเข้มมากกว่าบริเวณอื่น (ฉัตรชัย อรรถปักษ์, 2550: 96)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ประกอบการวิเคราะห์แสงเงา

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 4.5 แสดงภาพการวิเคราะห์แสงเงาของผลงาน

วิเคราะห์ภาพผลงานโดยรวมทั้งหมดของแสงเงาซึ่งแสงและเงาเกิดจากความแตกต่างของน้ำหนักของสีที่ปรากฏบนวัตถุ ซึ่งเกิดจากการที่ผิวของวัตถุแต่ละส่วนได้รับแสงไม่เท่ากัน บริเวณที่แสงไม่สามารถส่องผ่านได้ จะเกิดเป็นเงาตกทอดไปบนผิวส่วนอื่นของวัตถุหรือบนวัตถุอื่น ทำให้เห็นน้ำหนักของสีแตกต่างกัน โดยภายในภาพจะมีแสงและเงาที่ไม่เท่ากัน ทำให้ดูมีระยะใกล้ไกล มีปริมาตรและมีความตื้นลึกหนาบางเกิดขึ้น จึงก่อให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวต่อการนำสายตา บริเวณที่น้ำหนักตัดกันจะดึงดูดความสนใจ และการตัดกันของน้ำหนักแห่งหลายในภาพจะนำสายตาให้เคลื่อนที่จากบริเวณหนึ่งไปยังอีกบริเวณหนึ่ง ซึ่งทำให้แสงและเงาบางภาพมีกลมกลืน หรือบางภาพมีการตัดกันอย่างรุนแรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้ำหนัก (Tone)

น้ำหนัก คือ ระดับความเข้มที่แตกต่างกันของค่าสี หรือความอ่อนแก่ของสีที่สายตาสามารถรับรู้ จากการมองภาพหรือวัตถุต่างๆ เช่น สีของผนังที่อยู่ใกล้แสงเทียนมีน้ำหนักอ่อนกว่าบริเวณอื่น น้ำทะเลที่อยู่ใกล้ฝั่งมีสีอ่อนกว่าบริเวณที่อยู่ห่างฝั่งออกไป เป็นต้น ระดับน้ำหนักของสีจะมีค่าที่แตกต่างกันจนไม่สามารถแบ่งให้แน่นอนได้ เช่น เมื่อเราพิจารณาแบ่งน้ำหนักของสีดำอย่างง่ายๆ ได้เป็น 3 ระดับ คือ สีขาว (อ่อนที่สุด) สีเทาและสีดำ (เข้มสุด) แต่ถ้าพิจารณาอย่างละเอียดจะไม่สามารถแบ่งให้แน่นนอนได้ น้ำหนักในงานทัศนศิลป์สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. น้ำหนักลวงตา ในงาน 2 มิติ ได้แก่ จิตรกรรม ภาพพิมพ์ การออกแบบ 2 มิติ ศิลปินจะใช้ความแตกต่างของสี ดินสอหรือวัสดุอื่นๆ ทำให้เกิดความเข้มแตกต่างต่างกันตามเทคนิควิธีการของศิลปิน น้ำหนักทำให้เกิดความเข้มแตกต่างต่างกันของรูปกับพื้น เกิดเป็น 2 มิติแก่รูปร่างเกิดเป็น 3 มิติแก่รูปทรง (มิติลวง) ในภาพได้ เช่น ทำให้เกิดระยะ ความรู้สึกตื้นลึก นอกจากนี้เรายังใช้ประโยชน์ของน้ำหนักในการเน้นให้เกิดความเด่นชัด ความน่าสนใจและสร้างอารมณ์ความรู้สึกให้เกิดขึ้น ทั้งนี้เกิดจากจินตนาการของศิลปินเป็นสำคัญ

2. น้ำหนักจริง หมายถึง ความแตกต่างของน้ำหนักที่เกิดขึ้นจากแสงสว่างและเงาจริงที่ปรากฏบนพื้นผิวของรูปทรง และกลุ่มมวลทั้งหมดของงานประเภทประติมากรรม สถาปัตยกรรม สื่อผสมและงานออกแบบที่มีลักษณะ 3 มิติ ซึ่งนักออกแบบหรือศิลปินจะต้องคำนึงถึงน้ำหนักประกอบการออกแบบด้วย โดยเริ่มจากการเขียนแบบร่างหรือหุ่นจำลองขนาดเล็กในการออกแบบงานก่อน เมื่อพอใจกับความลงตัวกลมกลืนกันของมวลซึ่งเป็นผลงานทั้งหมดแล้ว จึงค่อยจัดสร้างเป็นงานจริงที่มีขนาดใหญ่ขึ้น (ฉัตรชัย อรรถปักษ์, 2550: 93)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงภาพของผลงานวิทยานิพนธ์ประกอบการวิเคราะห์น้ำหนัก

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 4.6 แสดงภาพการวิเคราะห์น้ำหนักของผลงาน

วิเคราะห์ภาพผลงานโดยรวมทั้งหมดของน้ำหนัก ช่วยเพิ่มความน่าสนใจจากการสร้างความกลมกลืนของบรรยากาศ ให้แสดงออกตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหา แนวความคิด เพื่อทำให้เกิดความแตกต่างกันของค่าน้ำหนัก เช่น ค่าน้ำหนักอ่อนจะช่วยเพิ่มความสว่างในการสร้างรูปทรงหลักของผลงาน ค่าน้ำหนักกลางจะช่วยเพิ่มความเข้มของวัตถุแต่ละชิ้นให้ชัดเจนขึ้น และสร้างความสมดุลของผลงาน ส่วนค่าน้ำหนักที่มีความเข้มจะช่วยสร้างบรรยากาศภายในโดยการเน้นรูปทรงจากค่าน้ำหนักกลาง ระยะใกล้ไกล รวมทั้งบริเวณที่ไม่ได้รับแสงสว่าง หรือถูกบดบังให้เกิดเป็นเงา โดยการนำงิ้วมาเป็นสัญลักษณ์ซึ่งผู้สร้างสรรค์ ได้มีแสงและเงาเป็นตัวกำหนดระดับของค่าน้ำหนัก ซึ่งความเข้มของเงาจะขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง ในบริเวณที่มีแสงสว่างมากเงาจะเข้มขึ้นและในบริเวณที่มีแสงสว่างน้อยเงาจะไม่ชัดเจน ส่วนในบริเวณที่ไม่มีแสงสว่างจะไม่มีเงา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นผิว (Texture)

พื้นผิว หมายถึง ของวัสดุที่ใช้ในงานศิลปะ มีความสำคัญต่อความงามในด้านสุนทรียภาพ ลักษณะของพื้นผิว คือ ลักษณะของช่องบริเวณพื้นผิวต่างๆ ที่สามารถจับต้องหรือมองเห็นแล้วมีความรู้สึกว่า เรียบ หยาบ ขรุขระ เป็นเส้น เป็นจุด เป็นต้น

สามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. ลักษณะพื้นผิวที่สัมผัสจับต้องได้จริง (Actual Texture) ได้แก่ พื้นผิวของวัตถุต่างๆ เช่น ผิวโต๊ะ ผิวไม้ ผิวเนื้อคน ผิวของผลงานศิลปกรรม ประเภทงานปะติด (Collage) สื่อผสมหรือ Assemblage เป็นต้น

2. ลักษณะพื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยการมองเห็น (Simulated Texture) ได้แก่ พื้นผิวเทียมที่สร้างขึ้น เช่น เมื่อเรามองเห็นแล้วว่าหยาบขรุขระ แต่พอสัมผัสผิวของวัตถุนั้นจริงๆ แล้วกลับปรากฏว่าเรียบ

ในงานจิตรกรรมเกิดพื้นผิวได้ 3 ประเภท คือ

2.1 ศิลปินพยายามวาดลอกเลียนแบบลักษณะพื้นผิวของวัตถุต่างๆ เช่น พยายามลอกเลียนแบบผิวขรุขระของทราย ผิวกร้านของหน้าคน เป็นต้น

2.2 เกิดจากวัสดุ (Material) เช่น ใช้สีชอล์กวาดระบายสีบนกระดาษวาดเขียนที่มีผิวหยาบ ลักษณะพื้นผิวที่ปรากฏออกมาจะมีลักษณะหยาบ

2.3 เกิดจากบุคลิกส่วนตัวของศิลปิน (Artistic Personality) โดยศิลปินแต่ละคนมีเอกลักษณ์ในการใช้เส้นที่มีความแตกต่างกัน เช่น งานวาดเส้นของศิลปิน Vincent Vangogh กับศิลปิน Alphonse Legros จะเห็นว่าลักษณะพื้นผิวต่างกันโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเอกลักษณ์พื้นผิวแต่ละคน (วุฒิ วัฒนสิน, 2539: 127)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ประกอบการวิเคราะห์พื้นผิว

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 4.7 แสดงภาพการวิเคราะห์พื้นผิวของผลงาน

วิเคราะห์ภาพผลงานโดยรวมทั้งหมดของพื้นผิว จากการวาดลอกเลียนแบบลักษณะพื้นผิวของวัตถุต่างๆ ประกอบด้วยพื้นผิวเรียบของสถาปัตยกรรมของโรงงิ้ว เช่น เสาแสดงถึงความมั่นคงของประเพณีวัฒนธรรมของชาวจีนกับชาวไทยที่มีมาเนิ่นนานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พื้นผิวขรุขระของเสื้อผ้า เครื่องประดับ เครื่องแต่งกาย พื้นผิวมันวาวของแสงที่ตกกระทบต่อวัตถุช่วยสร้างบรรยากาศภายใน โดยเปรียบเสมือนการหลอมรวมกันของวัฒนธรรมสมัยเก่าและสมัยใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ว่าง (Space)

พื้นที่ว่าง หมายถึง ระยะความห่างไกลหรือพื้นที่ที่อยู่รอบๆ อยู่เบื้องบนหรือเบื้องล่าง และอยู่ระหว่างวัตถุหรือที่อยู่ภายในสิ่งต่างๆ พื้นที่ว่างในความหมายของศิลปะหมายถึง ส่วนประกอบอย่างหนึ่งที่เป็นได้ทั้งสองมิติและสามมิติ

ปกติพื้นที่ว่างเป็นส่วนประกอบที่มองไม่เห็น จะปรากฏก็ต่อเมื่อมีส่วนประกอบอื่นๆ มากำหนดขอบเขตพื้นที่ว่าง จึงเปรียบเสมือนเวทีที่ส่วนประกอบที่มองไม่เห็นอื่นๆ ลงไปแสดงอยู่ ทัศนศิลป์แต่ละแขนงใช้พื้นที่ว่างแตกต่างกันออกไป เช่น จิตรกรรมและภาพพิมพ์ใช้พื้นที่ว่างแบบสองมิติโดยมีการลวงตาให้เป็นแบบสามมิติ และมีการนำมาประกอบกับส่วนที่มองไม่เห็นอื่นๆ ส่วนประติมากรรมจะใช้พื้นที่ว่างเป็นแบบสามมิติเช่นเดียวกับสถาปัตยกรรม ด้วยเหตุนี้พื้นที่ว่างจึงหาขอบเขตที่แน่นอนไม่ได้ ซึ่งมีผู้สรุปไว้และปรากฏให้เห็นกันอยู่ในงานทัศนศิลป์ ดังนี้

1. หมายถึงปริมาตรที่วัตถุหรือรูปทรงกินเนื้อที่อยู่ ตัวอย่างที่ทำให้เรามองเห็นพื้นที่ว่างประเภทนี้ คือ เบ้าแม่พิมพ์ใช้หล่องานประติมากรรม

2. หมายถึงพื้นที่โดยรอบรูปร่างรูปทรง

3. หมายถึงระยะห่างระหว่างรูปร่างรูปทรง เรียกว่า “ช่องไฟ” หรือ “ช่องว่างระหว่างวัตถุ”

4. หมายถึงปริมาตรของพื้นที่ที่มีขอบเขตล้อมอยู่ หรือที่ว่างภายในวัตถุ รูปร่างรูปทรงที่เป็นสองมิติ ซึ่งกำหนดขอบเขตไว้ด้วยเส้น (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2546: 101)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ว่าง

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

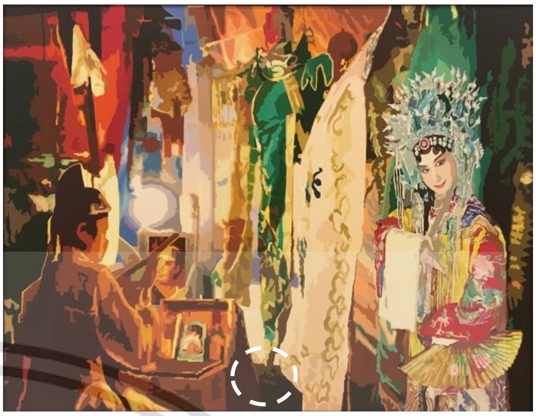

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 4.8 แสดงภาพการวิเคราะห์พื้นที่ว่างของผลงาน

วิเคราะห์ภาพผลงานโดยรวมทั้งหมดของบริเวณที่ว่างเป็นการเสริมสร้างรูปทรงให้มีความสัมพันธ์กัน ระหว่างเสาสถาปัตยกรรมของโรงงิ้ว ลวดลายต่างๆ ของเสื้อผ้า เครื่องประดับ เครื่องแต่งกาย ที่เกิดจากการเว้นระยะทำให้เกิดการสะท้อนของวัตถุลงบนพื้นผิว ทำให้ดูมีมิติและเกิดความแตกต่างของน้ำหนัก สี รวมทั้งช่วยทำให้ภาพเกิดความผ่อนคลาย ไม่อึดอัดเกินไป จังหวะของการวางรูปทรงช่วยให้ผลงานเกิดมิติ เพื่อให้สอดคล้องกับบรรยากาศของอารมณ์ความรู้สึกตามที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการ โดยพื้นที่ว่างจะมีบริเวณเท่าๆ เพื่อให้เกิดความสมดุล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 วิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์

การจัดองค์ประกอบทางศิลปะ เป็นหลักสำคัญสำหรับผู้สร้างสรรค์ เนื่องจากผลงานศิลปะมีคุณค่าอยู่ 2 ประการ คือ คุณค่าทางด้านรูปทรงและคุณค่าทางด้านเรื่องราว คุณค่าทางด้านรูปทรงเกิดจากการนำองค์ประกอบต่างๆ ของศิลปะ อันได้แก่ เส้น สี แสงเงา รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว เป็นต้น มาจัดเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความงาม ซึ่งแนวทางในการนำองค์ประกอบต่างๆ มาจัดรวมกันนั้น เรียกว่า “การจัดองค์ประกอบศิลป์” (Art Composition) อีกคุณค่าหนึ่งของผลงานศิลปะคือคุณค่าทางด้านเนื้อหา อาจจะเป็นเรื่องราวหรือสาระของผลงาน ที่ศิลปินผู้สร้างสรรค์ต้องการที่จะแสดงออกมาให้ผู้ชมได้สัมผัสรับรู้ โดยอาศัยรูปลักษณะที่เกิดจากการจัดองค์ประกอบศิลป์ หรืออาจกล่าวได้ว่าศิลปินนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวผ่านรูปลักษณะ ที่เกิดจากการจัดองค์ประกอบทางศิลปะ ถ้าองค์ประกอบที่จัดขึ้นไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาเรื่องราวที่นำเสนอ งานศิลปะนั้นก็จะขาดคุณค่าทางความงามไป ดังนั้นการจัดองค์ประกอบศิลป์จึงมีความสำคัญในการสร้างสรรค์งานศิลปะเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้งานศิลปะทรงคุณค่าทางความงามอย่างสมบูรณ์

การจัดองค์ประกอบของศิลปะ มีหลักที่ควรคำนึง อยู่ 5 ประการ คือ

1. สัดส่วน (Proportion)
2. ความสมดุล (Balance)
3. จังหวะลีลา (Rhythm)
4. การเน้น (Emphasis)
5. เอกภาพ (Unity)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. สัดส่วน (Proportion)

สัดส่วน หมายถึง ความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมระหว่างขนาดขององค์ประกอบที่แตกต่างกัน ทั้งขนาดที่อยู่ในรูปทรงเดียวกันหรือระหว่างรูปทรง และรวมถึงความสัมพันธ์กลมกลืนระหว่างองค์ประกอบทั้งหลายด้วย ซึ่งเป็นความพอเหมาะขององค์ประกอบทั้งหลายที่นำมาจัดรวมกัน ความเหมาะสมของสัดส่วนอาจพิจารณาจากคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 สัดส่วนที่เป็นมาตรฐาน จากรูปลักษณะตามธรรมชาติของคน สัตว์ พืช ซึ่งโดยทั่วไปถือว่า สัดส่วนตามธรรมชาติจะมีความงามที่เหมาะสมที่สุด หรือจากรูปลักษณะที่เป็นการสร้างสรรค์ของมนุษย์ เช่น โกลด์ เซคชั่น (Gold Section) เป็นกฎในการสร้างสรรค์รูปทรงของกรีก ซึ่งถือว่า “ส่วนเล็กสัมพันธ์กับส่วนที่ใหญ่กว่า ส่วนที่ใหญ่กว่าสัมพันธ์กับส่วนรวม” ซึ่งทำให้สิ่งต่างๆ ที่สร้างขึ้นมีสัดส่วนที่สัมพันธ์กับทุกสิ่งอย่างลงตัว

1.2 สัดส่วนจากความรู้สึก โดยที่ศิลปะนั้นไม่ได้สร้างขึ้นเพื่อความงามของรูปทรงเพียงอย่างเดียว แต่ยังสร้างขึ้นเพื่อแสดงออกถึงเนื้อหาเรื่องราวของความรู้สึกด้วย สัดส่วนจะช่วยเน้นอารมณ์ความรู้สึก ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และเรื่องราวที่ศิลปินต้องการ จึงทำให้งานศิลปะของชนชาติต่างๆ มีลักษณะแตกต่างกันเนื่องจากมีเรื่องราว อารมณ์และความรู้สึกที่ต้องการแสดงออกต่างๆ กันไป เช่น กรีกนิยมในความงามตามธรรมชาติเป็นอุดมคติ เน้นความงามที่เกิดจากการประสานกลมกลืนของรูปทรง จึงแสดงถึงความเหมือนจริงตามธรรมชาติ ส่วนศิลปะแอฟริกันดั้งเดิมเน้นที่ความรู้สึกทางวิญญาณที่น่ากลัว ดังนั้นรูปลักษณะจึงมีสัดส่วนที่ผิดแปลกและแตกต่างไปจากธรรมชาติทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ประกอบการวิเคราะห์สัดส่วน

ภาพที่ 4.9 แสดงภาพการวิเคราะห์สัดส่วนของผลงาน

จากภาพวิเคราะห์ถึงสัดส่วนในผลงานได้ว่า สัดส่วนรูปทรงทางสัญลักษณ์ของงิ้วมีความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม เนื่องจากงิ้วมีสีสัน ลวดลาย เครื่องแต่งการและท่วงท่าของการร่ายรำที่แตกต่างกัน โดยสัดส่วนดังภาพหมายเลข 1 เป็นสัดส่วนหลักจะช่วยเน้นอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นไปตามเจตนารมณ์และแนวความคิดของผู้สร้างสรรค์ให้สอดคล้องและ สะท้อนถึงกลิ่นอายของความเป็นเอกลักษณ์ตามความเชื่อของภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบที่อยู่ในรูปทรงเดียวกัน แต่มีความสัมพันธ์กลมกลืนกับองค์ประกอบโดยรวมทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนในหมายเลข 2 ที่ทำให้สัดส่วนโดยรวมทั้งหมดดูสมบูรณ์ที่สุด

2. ความสมดุล (Balance)

ความสมดุล หรือ ดุลยภาพ หมายถึงน้ำหนักที่เท่ากันขององค์ประกอบ ไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง ในทางศิลปะยังรวมถึงความประสานกลมกลืน ความพอเหมาะพอดีของส่วนต่างๆ โดยดุลยภาพในงานศิลปะมี 2 ลักษณะ คือ

1. ดุลยภาพแบบสมมาตร (Symmetry Balance) หรือความสมดุลแบบซ้ายขวาเหมือนกัน คือ การวางรูปทั้งสองข้างของแกนสมดุลเป็นการสมดุลแบบธรรมชาติลักษณะแบบนี้ในทางศิลปะมีใช้น้อย ส่วนมากจะใช้ในลวดลายตกแต่งหรือในงานที่ต้องการดุลยภาพที่นิ่งและมั่นคงจริงๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ดุลยภาพแบบอสมมาตร (Asymmetry Balance) หรือ ความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เหมือนกัน ซึ่งมีลักษณะที่ทางซ้ายและขวาจะไม่เหมือนกัน ใช้องค์ประกอบที่ไม่เหมือนกันแต่มีความสมดุลกัน อาจเป็นความสมดุลด้วยน้ำหนักขององค์ประกอบหรือสมดุลด้วยความรู้สึกก็ได้ การจัดองค์ประกอบให้เกิดความสมดุลแบบอสมมาตร อาจทำได้โดยเลื่อนแกนสมดุลไปทางด้านที่มีน้ำหนักมากกว่า หรือใช้หน่วยที่มีขนาดเล็กแต่มีรูปลักษณะที่น่าสนใจ ถ่วงดุลกับรูปลักษณะที่มีขนาดใหญ่แต่มีรูปแบบธรรมดา

แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ประกอบการวิเคราะห์ความสมดุล

ภาพที่ 4.10 แสดงภาพการวิเคราะห์ความสมดุลของผลงาน

จากภาพวิเคราะห์ถึงความสมดุลในผลงาน ในผลงานเป็นความสมดุลแบบสมมาตรที่มีลักษณะซ้ายและขวาของภาพน้ำหนักเท่ากัน ทำให้เกิดความกลมกลืนกันในรูปทรงของงิ้ว ไม่ว่าจะเป็นแสดงออกผ่านทางสีสัน ลวดลาย การแต่งกายและลีลาการร่ายรำ ที่มีความหมายและความเป็นสิริมงคลต่างๆ ให้เกิดความน่าสนใจเพิ่มขึ้นได้อย่างลงตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. จังหวะลีลาความเคลื่อนไหว (Rhythm)

จังหวะลีลา หมายถึง การเคลื่อนไหวที่เกิดจากการซ้ำกันขององค์ประกอบ เป็นการซ้ำที่เป็นระเบียบจากระเบียบธรรมดาที่มีช่วงห่างเท่าๆ กัน มาเป็นระเบียบที่ซับซ้อนขึ้น โดยเกิดจากการซ้ำของหน่วย หรือเกิดจากการเลื่อนไหลต่อเนื่องกันของเส้น สี รูปทรงหรือน้ำหนัก รูปแบบๆ หนึ่งอาจเรียกว่า “แม่ลาย” การนำแม่ลายมาจัดวางซ้ำๆ กันทำให้เกิดจังหวะ และถ้าจัดจังหวะให้แตกต่างกันออกไปด้วยการเว้นช่วงหรือสลับช่วง จะเกิดลวดลายที่แตกต่างกันออกไปได้อย่างมากมาย เป็นการรวมตัวของสิ่งที่เหมือนกัน ซึ่งจังหวะที่น่าสนใจและมีชีวิตได้แก่ การเคลื่อนไหวของคน สัตว์ การเติบโตของพืช การเต้นรำ เป็นการเคลื่อนไหวของโครงสร้าง ที่ให้ความบันดาลใจในการสร้างรูปทรงที่มีความหมาย

จังหวะในงานศิลปะอาจจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. จังหวะเกิดจากซ้ำกัน (Repetition Rhythm) หมายถึง การจัดช่วงจังหวะให้มีลักษณะซ้ำกันของส่วนประกอบขั้นมูลฐาน เช่น เส้น สี น้ำหนัก รูปร่าง รูปทรง ซึ่งมีหน่วยตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป โดยมีบริเวณว่างคั่นอยู่ระหว่างรูปร่างหรือรูปทรงเหล่านั้น

2. จังหวะเกิดจากการต่อเนื่อง (Continuous Rhythm) หมายถึง การเคลื่อนไหวที่มีจังหวะซึ่งอาจจะเป็นเส้น สี รูปร่าง รูปทรง แสงเงาที่ต่อเนื่องโดยไม่มีบริเวณว่างมาคั่น การกำหนดจังหวะให้อยู่ที่ลักษณะการเคลื่อนไหวของวัตถุเอง เช่น เดียวกับคลื่นในทะเลที่เลื่อนไหลไปอย่างสม่ำเสมอ ให้จังหวะต่อเนื่องกันของเส้น สี น้ำหนักหรือจังหวะของดนตรีที่มีการต่อเนื่องกันด้วยเสียงสูง เสียงต่ำ บรรเลงได้อย่างต่อเนื่องเป็นจังหวะไม่ขาดระยะ

3. จังหวะเกิดจากการต่อเนื่องก้าวหน้า (Progressive Rhythm) หมายถึง การจัดจังหวะให้เพิ่มขึ้นเป็นลำดับอาจเกิดขึ้นจากเส้น ขนาด น้ำหนัก รูปร่าง รูปทรง เส้น สี พื้นผิว เป็นการสร้างสรรค์ระยะของจังหวะให้เปลี่ยนแปลงไปทีละน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ประกอบการวิเคราะห์จังหวะลีลาความเคลื่อนไหว

ภาพที่ 4.11 แสดงภาพการวิเคราะห์จังหวะลีลาความเคลื่อนไหวของผลงาน

จากภาพวิเคราะห์ถึงความเคลื่อนไหวในผลงาน ด้วยจังหวะของสีสัน ลวดลาย การแต่งกายและลีลาการร่ายรำ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงอิริยาบทของงิ้วในทุกมุมมอง และสามารถสื่อความหมายแนวความคิดหลักของงานได้อย่างชัดเจน

4. การเน้น (Emphasis)

การเน้น หมายถึง การกระทำให้เด่นเป็นพิเศษกว่าธรรมดา ในงานศิลปะจะต้องมีส่วนที่มีความสำคัญกว่าส่วนอื่นๆ ทำให้ผลงานดูแล้วไม่น่าเบื่อ เหมือนกับลวดลายที่ถูกจัดวางซ้ำกันโดยปราศจากความหมายหรือเรื่องราวที่น่าสนใจ ทำให้ส่วนนั้นจึงต้องถูกเน้นให้เห็นเด่นชัดขึ้นมาเป็นพิเศษกว่าส่วนอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ผลงานมีความงาม ความสมบูรณ์และน่าสนใจมากขึ้น

การเน้นจุดสนใจสามารถแบ่งได้ 3 วิธี คือ

1. การเน้นด้วยการใช้องค์ประกอบที่ตัดกัน (Emphasis by Contrast) สิ่งที่แปลกแตกต่างไปจากส่วนอื่นๆ ของงานจะเป็นจุดสนใจ ดังนั้นการใช้องค์ประกอบที่แตกต่างหรือขัดแย้งกับส่วนอื่น ก็จะทำให้เกิดจุดสนใจขึ้นในผลงานได้ แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาลักษณะความแตกต่างที่นำมาใช้ด้วยว่าก่อให้เกิดความขัดแย้งกันในส่วนรวม และทำให้เนื้อหาของงานเปลี่ยนไปหรือไม่ โดยต้องคำนึงว่าแม้มีความขัดแย้งแตกต่างในส่วนรวม ก็ยังมีความกลมกลืนเป็นเอกภาพเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การเน้นด้วยการด้วยการอยู่โดดเดี่ยว (Emphasis by Isolation) ซึ่งเมื่อสิ่งหนึ่งถูกแยกออกไปจากส่วนอื่นๆ ของภาพ จะทำให้สิ่งนั้นเป็นจุดสนใจเพราะเมื่อแยกออกไปแล้วก็จะเกิดความสำคัญขึ้นมา อาจเป็นผลจากความแตกต่างที่ไม่ใช่แตกต่างด้วยรูปลักษณะ แต่เป็นเรื่องของตำแหน่งที่จัดวาง ซึ่งในกรณีนี้รูปลักษณะนั้นไม่จำเป็นต้องแตกต่างจากรูปอื่น แต่ตำแหน่งของมันได้ดึงสายตาออกไปจึงกลายเป็นจุดสนใจขึ้นมา

3. การเน้นด้วยการจัดวางตำแหน่ง (Emphasis by Placement) เมื่อองค์ประกอบอื่นๆ ชี้นำมายังจุดใดๆ จึงทำให้จุดนั้นก็จะเป็นจุดสนใจที่ถูกเน้นขึ้นมา และการจัดวางตำแหน่งที่เหมาะสมก็สามารถทำให้จุดนั้นเป็นจุดสำคัญขึ้นมาได้เช่นกัน

แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ประกอบการวิเคราะห์การเน้นจุดเด่น

ภาพที่ 4.12 แสดงภาพการวิเคราะห์การเน้นจุดเด่นของผลงาน

จากภาพวิเคราะห์ถึงการเน้นจุดเด่นในตำแหน่งจุดกึ่งกลางภาพ ที่อยู่ระหว่างลักษณะรูปทรงของงิ้ว ด้วยน้ำหนักสีและรายละเอียดที่น่าสนใจช่วยเน้นจุดเด่นในผลงาน ซึ่งหมายเลข 1 เป็นจุดสนใจสำคัญในการสื่อความหมายที่สอดคล้องกับแนวความคิดอย่างชัดเจน ส่วนหมายเลข 2 เป็นจุดรองที่มีองค์ประกอบของเนื้อหาภายในภาพ ที่แสดงถึงงิ้วที่กำลังซ้อมก่อนการแสดงจริงและด้วยรายละเอียดที่น้อยกว่า จึงทำให้ความเป็นเด่นรองลงมาจากหมายเลข 1 ส่วนหมายเลข 3 แสดงถึงการงิ้วที่กำลังแต่งหน้า และด้วยน้ำหนักแสงเงาที่มีมากกว่าส่วนอื่นของภาพ จึงผลักระยะให้ในหมายเลข 3 ไปอยู่ในมิติหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. เอกภาพ (Unity)

ชลูด นิ่มเสมอ (2542:101-104) ได้ให้ความหมายไว้ว่าเอกภาพ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความกลมกลืนกลมเกลียวเข้าด้วยกันได้ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวที่เกิดจากการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของส่วนต่างๆ

เอกภาพในงานศิลปะแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. เอกภาพของรูปความคิด หมายถึงองค์ประกอบขั้นต้นของศิลปะ เมื่อมองจากด้านการสร้างสรรค์นั้น อาจจะมีแนวเรื่องและรูปทรงประกอบกันอยู่ รูปความคิดนี้จะต้องมีความเป็นเอกภาพ

2. เอกภาพของการแสดงออก หมายถึง การแสดงออกที่มีจุดหมายเดียวกันแน่นอน และมีความเรียบง่าย

3. เอกภาพของรูปทรง หมายถึง การรวมตัวกันอย่างมีดุลยภาพ และมีระเบียบของทัศนธาตุเพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงหนึ่ง ที่สามารถแสดงความคิดหรืออารมณ์ของศิลปิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ประกอบการวิเคราะห์เอกภาพ

ภาพที่ 4.13 แสดงภาพการวิเคราะห์เอกภาพของผลงาน

จากภาพวิเคราะห์การรวมตัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทัศนธาตุต่างๆ ที่มีความกลมกลืนกัน ซึ่งเอกภาพในผลงานนั้นประกอบไปด้วย

เอกภาพของความคิด การสร้างสรรค์ผลงาน โดยมีแนวความคิดจากความประทับใจในรูปทรงของงิ้วมาถ่ายทอด โดยใช้เทคนิคของโปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยแสดงออกผ่านทางสีสัน ลวดลาย การแต่งกายและลีลาการร่ายรำ ที่มีความหมายและความเป็นสิริมงคลต่างๆ ซึ่งเปรียบเสมือนการหลอมรวมกันของวัฒนธรรมสมัยเก่าและสมัยใหม่ ที่สะท้อนถึงกลิ่นอายของความเป็นเอกลักษณ์ตามความเชื่อ ที่ทำให้รูปทรงเกิดความเป็นเอกภาพทั้งรูปแบบและความหมายของผลงาน

เอกภาพของรูปทรง มีการนำเอาการจัดองค์ประกอบต่างๆ ที่ทำให้เกิดความสมดุลในงานทัศนศิลป์ประกอบไปด้วย ทัศนธาตุมาประกอบกันเพื่อให้เกิดรูปทรงที่สามารถแสดงออกมาได้อย่างตรงและชัดเจนมากที่สุด

เอกภาพการแสดงออก เป็นการแสดงออกทางความรู้สึกของรูปแบบทางความคิด ที่มีแนวเรื่องที่เกิดจากความประทับใจในศิลปะการแสดงของงิ้ว ซึ่งเป็นประเพณีวัฒนธรรมที่อยู่คู่กันกับของชาวจีนกับชาวไทยมาอดีตจนถึงปัจจุบัน ที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการนำเสนอผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ และโดยวิธีการทางเทคนิคต่างๆ ซึ่งการนำงิ้วมาเป็นสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นมาใหม่ในจินตนาการจากความรู้สึกภายในจิตใจและทัศนคติส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 วิเคราะห์ผลงานการสร้างสรรค์จิตรกรรมชุด "ลวดลาย สีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน"

การวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมชุด "ลวดลาย สีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน" ได้ใช้หลักการวิเคราะห์ตามหลักการศิลปะต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างทางศิลปะ โครงสร้างทางรูปทรงที่มีความต่อเนื่อง ระหว่างโครงสร้างในภาพของผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ออกมาสามารถแยกแยะการวิเคราะห์ได้ดังนี้

เรื่อง งิ้วหรืออุปรากรจีน (Chinese Opera) ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงที่เป็นภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมของชาวจีนกับชาวไทยที่มีมาเนิ่นนานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นการแสดงที่ผสมผสานการขับร้องและการเจรจาประกอบกับลีลาท่าทางของนักแสดงให้ออกเป็นเรื่องราว โดยในสมัยนั้นได้นำเอาเหตุการณ์ต่างๆ ในพงศาวดารและประวัติศาสตร์มาดัดแปลงเป็นบทแสดง รวมทั้งยังมีการนำเอาความเชื่อทางประเพณีและศาสนาเข้าไปผสมผสานกับการแสดงงิ้วด้วย งิ้วจึงเปรียบเสมือนตัวแทนที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี

แนวเรื่อง เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงประเพณีวัฒนธรรมของชาวจีนกับชาวไทยที่มีมาเนิ่นนานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยการนำงิ้วมาเป็นสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นมาใหม่ในจินตนาการจากความรู้สึกภายในจิตใจและทัศนคติส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์ โดยถ่ายทอดผ่านรูปแบบของเนื้อหาและองค์ประกอบเป็นสำคัญ แสดงออกผ่านทางสีสัน ลวดลาย การแต่งกายและลีลาการร่ายรำ ที่มีความหมายและความเป็นสิริมงคลต่างๆ จากการทับซ้อนของลวดลาย รวมถึงวิถีชีวิตของงิ้วในทุกมุมมองที่ที่ไม่ใช่เพียงแค่ฉากหน้าที่สวยงามเท่านั้น แต่ยังรวมถึงวิถีชีวิตหลังฉากก็ยังคงมีความเสน่ห์เช่นกัน โดยเปรียบเสมือนการหลอมรวมกันของวัฒนธรรมสมัยเก่าและสมัยใหม่ ที่สะท้อนถึงกลิ่นอายของความเป็นเอกลักษณ์ตามความเชื่อ

เนื้อหา การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุด "ลวดลาย สีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน" เป็นการสร้างสรรค์ที่มีความผสมผสานเข้าด้วยกันระหว่าง รูปทรง เส้น จุด น้ำหนัก สี และพื้นผิวของงานจิตรกรรม โดยถ่ายทอดผ่านกระบวนการเพิ่ม ลด ตัด ทอน จากรูปแบบของเนื้อหาและองค์ประกอบรูปแบบของงิ้วขึ้นมาใหม่ จากความรู้สึกภายในจิตใจและทัศนคติส่วนตัวรวมไปถึงการใช้เทคนิคของโปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามา เพื่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่สอดคล้องกับความต้องการในผลงานจิตรกรรมชุดนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 การวิเคราะห์การพัฒนาผลงาน

ผลงานก่อนเข้าสู่วิทยานิพนธ์

ผลงานในชิ้นนี้เป็นการสร้างสรรค์ผลงานก่อนเข้าสู่ผลงานวิทยานิพนธ์ ที่เป็นการสร้างสรรค์รูปแบบเริ่มต้นมาจากการทับซ้อนของลวดลายของดอกไม้มาผสมผสานกับลวดลายของกราฟิกกันจากนั้นมีการพัฒนา โดยการนำงิ้วมาเป็นสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นมาใหม่ในจินตนาการจากความรู้สึกภายในจิตใจและทัศนคติส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์มากที่สุด

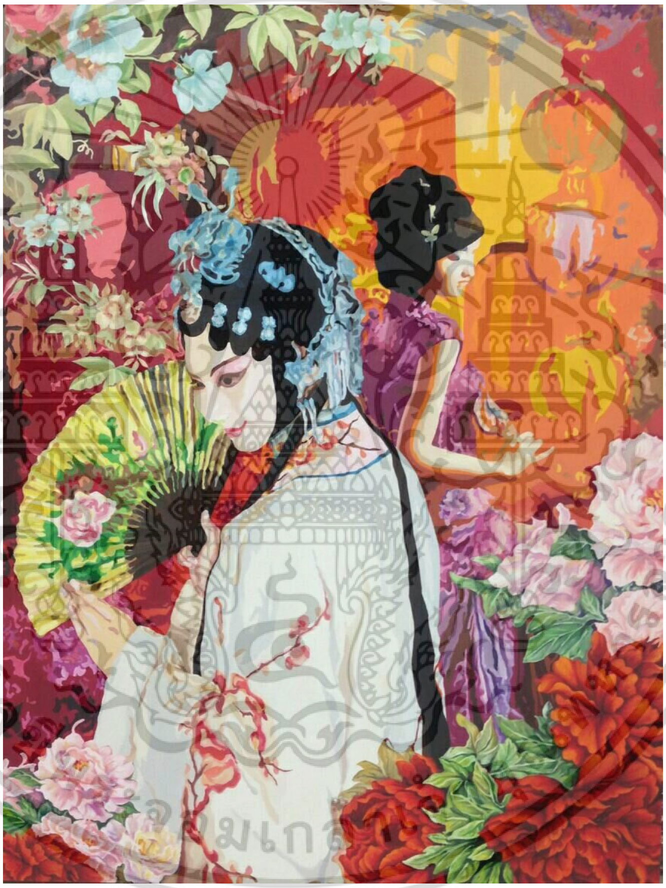

ภาพที่ 4.14 แสดงภาพผลงานก่อนการเข้าสู่ช่วงวิทยานิพนธ์

วิเคราะห์ผลงานก่อนเข้าสู่ช่วงวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้มีการนำงิ้วในอิริยบทที่มีความแตกต่างกัน มาเป็นสื่อสัญลักษณ์ในการแสดงออก ซึ่งมีดอกไม้ที่เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นสิริมงคลอยู่ระยะหน้า โดยมีการทับซ้อนลวดลายของโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมและโคมไฟเป็นระยะหลัง จากการใช้เทคนิคโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการแสดงออก เพื่อทำให้เกิดความน่าสนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 4.15 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 เป็นการพัฒนาเข้าสู่ผลงานวิทยานิพนธ์โดยการนำรูปทรงของงิ้วมาใช้เป็นสื่อสัญลักษณ์ ในการสร้างสรรค์แสดงออกของเนื้อหาและองค์ประกอบในจินตนาการจากความรู้สึกภายในจิตใจและทัศนคติส่วนตัว ผ่านด้านหลังของโรงงิ้ว เพื่อเป็นการสะท้อนถึงวิถีชีวิตของงิ้วในรูปแบบที่มีความหลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งหน้าของงิ้วหรือแม้กระทั้งเครื่องแต่งกายต่างๆ ที่งิ้วสวมใส่ รวมไปถึงบทพูดและท่วงท่าที่เกิดจากการซ้อมก่อนที่จะแสดงจริง เพื่อสามารถจะพัฒนามาเป็นผลงานวิทยานิพนธ์ในชิ้นต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 4.16 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 เป็นการพัฒนาแก้ไขปรับปรุงในเรื่องราวของเนื้อหาและโครงสร้างการจัดองค์ประกอบของรูปทรงโดยรวม ที่ต่อยอดมาจากผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 แต่ผู้สร้างสรรค์ได้มีการปรับเปลี่ยนมุมมองที่มีความแตกต่างไปจากเดิม โดยมีการเพิ่มสีสัน แสงเงาที่สะท้อนกับวัตถุมากขึ้น รวมทั้งมีการนำงิ้วที่มีการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่มีลวดลายดูสะดุดตาและมีความเป็นจุดเด่นมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ภาพที่ 4.17 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3 เป็นการพัฒนาและมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องราวของเนื้อหาและโครงสร้างการจัดองค์ประกอบของรูปทรงโดยรวม ที่ต่อยอดมาจากผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 แต่ผู้สร้างสรรค์ได้มีการปรับเปลี่ยนมุมมองที่มีความแตกต่างไปจากเดิมเล็กน้อย โดยแสดงรูปทรงของงิ้วที่มีการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่มีลวดลายดูสะดุดตากำลังซ้อมท่วงท่าในการร่ายรำก่อนจะขึ้นแสดงจริงเป็นจุดเด่น และมีงิ้วที่กำลังแต่งหน้าอยู่บริเวณด้านหลังของโรงงิ้วเพื่อเป็นจุดรอง รวมทั้งมีการแสดงให้เห็นด้านหน้าของโรงงิ้วที่กำลังแสดงอยู่เพื่อเป็นฉากหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 4.18 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4 เป็นการพัฒนาและมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องราวของเนื้อหาและโครงสร้างการจัดองค์ประกอบของรูปทรงรวมที่ต่อยอดมาจากผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3 จากด้านหลังของโรงงิ้วออกมาเป็นด้านหน้า เพื่อให้เห็นมุมมองที่เปิดกว้างของสีสันลวดลายของฉากที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นเสามังกรหรือฉากของงิ้วก็เป็นภาพวาดที่สามารถจะเล่าถึงเรื่องราวที่เกี่ยวกับงิ้วที่กำลังแสดงได้ โดยมีการนำรูปทรงของงิ้วเต็มตัวที่มีการใส่ท่วงท่าของการร่ายรำที่มีความแตกต่างไปจากเดิมมาเป็นจุดเด่น แต่ก็ยังคงให้เห็นถึงงิ้วที่กำลังแต่งหน้าอยู่บริเวณด้านหลัง เปรียบเสมือนเราเป็นผู้ชมที่กำลังนั่งชมงิ้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5
บทย่อ สรุปผล และข้อเสนอแนะ

งิ้ว หรือ อุปรากรจีน (Chinese Opera) จึงเปรียบเสมือนประหนึ่งตัวแทนที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีของชาวจีนในยุคโบราณ ที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างเห็นได้ชัด และมีความสำคัญเกี่ยวเนื่องอยู่กับความเชื่อของผู้คนชาวจีนอยู่ไม่น้อย เพราะไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใดที่มีชาวจีนมาตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัย ก็มักจะมีการสร้างศาลเจ้าขึ้นมาควบคู่กันเสมอการแสดงงิ้วเสมอ เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและเพิ่มความเป็นสิริมงคลให้กับชีวิต ซึ่งมีความหลากหลายและเป็นการผสมผสานระหว่างการร้องการแสดงลีลาท่าทางประกอบของนักแสดงให้ออกมาเป็นเรื่องราว โดยนำเหตุการณ์ต่างๆ ในพงศาวดารและประวัติศาสตร์มาดัดแปลงเป็นบทแสดง นอกจากนั้นแล้วเรื่องของความเชื่อ ประเพณี ศาสนาก็จะถูกนำมาผสมผสานอยู่ในการแสดงงิ้วด้วยเช่นกัน จึงได้แสดงออกและนำมาถ่ายทอดเป็นผลงานจิตรกรรมในชุด “ลวดลาย สีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน”

ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุด “ลวดลาย สีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน” ได้นำงิ้วมาเป็นรูปทรงทางสัญลักษณ์ รวมถึงสีสัน ลวดลาย การแต่งกายและลีลาการร่ายรำ ซึ่งถ่ายทอดผ่านจินตนาการและทัศนคติส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์ โดยกระบวนการเพิ่ม ลด ตัดทอนที่แสดงออกทางรูปแบบของเนื้อหาและองค์ประกอบเป็นสำคัญ รวมถึงความรู้สึกจากภายในจิตใจที่เคยสัมผัส มาถ่ายทอดตามแนวความคิดความประทับใจในรูปทรงที่มีความเอกลักษณ์ มาดัดแปลงและประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและบรรยากาศของด้านหน้าและหลังโรงงิ้ว ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงวิถีชีวิตของงิ้วที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแต่งหน้าของงิ้วหรือแม้กระทั่งเครื่องแต่งกายต่างๆ ที่งิ้วสวมใส่ซึ่งสีสันลวดลายดูสะดุดตาและมีความเป็นจุดเด่นอย่างชัดเจน รวมไปถึงบทพูดและท่วงท่าที่เกิดจากการซ้อมก่อนที่จะแสดงจริง ซึ่งนำเสนอการสร้างสรรค์ในลักษณะกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) ผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งทำให้ผลงานดูมีสีสันของรูปทรงที่ให้เกิดความรู้สึกน่าสนใจ ผ่านผลงานในรูปแบบจิตรกรรม 2 มิติ ใช้สีน้ำมันบนผ้าใบ จำนวน 4 ชิ้น บนผ้าใบขนาด 150 x 210 เซนติเมตร ขนาด 170 x 220 เซนติเมตรและขนาด 170 x 225 เซนติเมตร ก่อให้เกิดมุมมองใหม่ในการนำเสนอผลงานศิลปะด้านอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน และผู้ที่มีความสนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิลปะได้รับความรู้สามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า และใช้ประกอบการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่อไป

เมื่อผู้สร้างสรรค์เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพียงพอตามหัวข้อที่ต้องการ เกี่ยวกับรูปแบบของแนวความคิดที่ชัดเจน จึงเริ่มกระบวนการสร้างภาพร่างของรูปทรงของงิ้วที่เคยพบเห็นและสัมผัสที่มีความสวยงามประทับใจ จากนั้นผู้สร้างสรรค์นำภาพร่างที่สมบูรณ์ที่สุดมาเพิ่มรายละเอียด เพิ่มเติมด้วยการลงสี กำหนดค่าน้ำหนัก ระยะและสร้างบรรยากาศโดยรวมให้มีความสมบูรณ์ตรงกับแนวความคิด จากนั้นจึงวิเคราะห์ผลงานที่สร้างสรรค์ เพื่อหาข้อดีข้อเสียโดยมีอาจารย์เป็นผู้แนะนำ และแก้ไขบกพร่องเพื่อพัฒนาผลงานให้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุด

5.1 ปัญหา

ปัญหาที่พบในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุด “ลวดลาย สีสันและท่วงท่าจากอุปรากรจีน”

1. ปัญหาทางด้านการจัดวางองค์ประกอบของผลงานจิตรกรรมที่จำเป็นต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนกัน มีจังหวะตอบรับไม่มากหรือน้อยจนเกินไป

2. ปัญหาในการสร้างมิติ ได้แก่ ความลึกตื้น ระยะหน้าและระยะหลัง

3. ขนาดและสัดส่วน การกำหนดขนาดและสัดส่วนรูปทรงจิตรกรรมจากจินตนาการของผู้สร้างสรรค์เป็นปัญหาอย่างหนึ่ง ที่ผู้สร้างสรรค์ต้องกำหนดและจัดวางให้รู้สึกว่าจินตนาการเหล่านี้มันมีความเป็นไปได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. การขยันทำแบบร่างและขยันออกแบบรูปแบบให้หลากหลาย จะช่วยให้ผู้สร้างสรรค์มีรูปแบบรูปทรงของงิ้วในลักษณะของตนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสามารถเลือกรูปแบบเหล่านี้มาจัดองค์ประกอบใหม่ และสามารถจัดจังหวะการตอบรับกันของรูปทรงให้สอดคล้องกันได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

2. การรู้จักสังเกตและติดตามการแสดงงิ้วจากสถานที่จริง จะช่วยให้ผู้สร้างสรรค์สามารถแก้ปัญหาในการสร้างมิติให้กับงานได้ดีขึ้น การจัดลำดับขั้นตอนให้ชัดเจน แล้วทำงานโดยมีสติ มีความพากเพียรและมุ่งมั่น ใช้ปัญญาในการทำงาศิลปะให้มีความสุขมากที่สุด และสำนึกในตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในสิ่งที่กำลังกระทำ รวมถึงการให้เวลากับงานมากที่สุด จะทำให้ผู้สร้างสรรค์สามารถฝ่าฟันอุปสรรคเหล่านี้ไปได้ด้วยดี

3. การสร้างสรรค์ที่ใช้เรื่องความประทับใจจากธรรมชาติร่วมสมัย ซึ่งเป็นเรื่องที่เกินการรับรู้ของผู้ชม แต่ศิลปินต้องการถ่ายทอดถึงคุณค่าความเป็นศิลปะให้มากที่สุด และต้องโน้มน้าวจิตใจของผู้ชมให้มีส่วนร่วมคล้อยตามไปกับผลงานและแนวความคิดของศิลปิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กุลนิดา เหลือบจำเริญ. (2553). **องค์ประกอบศิลป์**. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปทุมธานี : สกายบุ๊กส์.

ฉัตร์ชัย อรรถปักษ์. (2550). **องค์ประกอบศิลปะ**. พิมพ์ซ้ำครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : วิทยพัฒน์.

ชลูด นิ่มเสมอ. (2542). **องค์ประกอบของศิลปะ.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์,รศ.ดร. (2546). **พลังแห่งศิลป์.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ถ่ายอินเตอร์เน็ต.

ถาวร สิกขโกศล. (2557). **ต้นกำเนิดงิ้วจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ

ทวีเดช จิ๋วบาง. (2549). **ความคิดสร้างสรรค์ศิลปะ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอ.เดียนสโตร์.

ธวัชชานนท์ ตาไธสง. (2546). **หลักการศิลปะ.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : วาดศิลป์.

บีวาว แฟมิลี่. (2556). **เยาวราช On Tour เก๋า เก๋ เท่ อร่อย.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : บีวาวพีอาร์ตคอนซัลแตนท์.

พีระพงษ์ กุลพิศาล,ผศ. (2546). **มโนภาพและการรับรู้ทางศิลปะและศิลปะศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ธารอักษร.

ภาสินี ปรีชาธนาพล. (2554). **งิ้วอุปรากรจีนจากแดนมังกร.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : คอมฟอร์ม

ราชบัณฑิตยสถาน. (2520). **อักขรานุกรมภูมิศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

วุฒิ วัฒนสิน. (2539). **องค์ประกอบของศิลปะ.** ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา.

วรศักดิ์ มหัทธโนบล. (2556). **ที่เรียกว่าแต้จิ๋ว.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : มติชนปากเกร็ต.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล นางสาว ภารดี ตรีรานุรัตน์

วัน เดือน ปีเกิด 23 เมษายน 2535

ที่อยู่ 66 ถนน นครใน ตำบล บ่อยาง อำเภอ เมือง จังหวัด สงขลา

ประวัติการศึกษา

โรงเรียนอนุบาลสงขลา

โรงเรียนมหาวชิราวุธ จ.สงขลา (ในพระอุปถัมภ์)

สาขาวิชาจิตรกรรม สาขาศิลปกรรมและออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย (เกียรตินิยมอันดับ 1)

สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เกียรติประวัติ

2557 สนับสนุนศิลปินรุ่นเยาว์ระดับอายุไม่เกิน 25 ปี การประกวดศิลปกรรมเยาวชนทักษิณ โครงการศิลปกรรมเยาวชนทักษิณ ครั้งที่ 12 ณ หอศิลป์ร่วมสมัยภาคใต้อาศมศิลปกรรมทักษิณ ณ หอศิลป์ร่วมสมัยภาคใต้อาศมศิลปกรรมทักษิณ

2556 ได้รับทุนส่งเสริมการศึกษาการสร้างสรรค์ศิลปะ “มูลนิธิ รัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์”

2556 ชมเชยระดับอายุ 19-23 ปี การประกวดศิลปกรรมเยาวชนทักษิณ โครงการศิลปกรรมเยาวชนทักษิณ ครั้งที่ 11 ณ หอศิลป์ร่วมสมัยภาคใต้อาศมศิลปกรรมทักษิณ

2551 ดีเด่น การประกวดวาดภาพ “มหัศจรรย์เมืองสงขลา” ระดับช่วงชั้นที่ 4 โครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นเลิศด้านทัศนศิลป์ ณ โรงเรียนมหาวชิราวุธ จ.สงขลา (ในพระอุปถัมภ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2551 ชมเชย การประกวดสื่อโปสเตอร์รณรงค์
"โครงการประกวดสื่อสร้างสรรค์รณรงค์ลดอุบัติเหตุจราจร"
ณ โรงเรียนมหาวชิราวุธ จ.สงขลา (ในพระอุปถัมภ์)

2551 ชมเชย การประกวดวาดภาพจาก "คำประพันธ์ของสุนทรภู่"
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ณ โรงเรียนมหาวชิราวุธ จ.สงขลา
(ในพระอุปถัมภ์)

2549 ชมเชย การประกวดวาดภาพ "60 ปีครองราชย์ ประชาราษฎร์ร่วมใจขจัดภัยยาเสพติด" โครงการคลื่นลูกใหม่พลังใจเกินร้อย
ณ โรงเรียนมหาวชิราวุธ จ.สงขลา (ในพระอุปถัมภ์)

ประวัติการแสดงผลงาน

2559 นิทรรศการศิลปะนิพนธ์ "NO FREE LUNCH" สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ณ. อาคารนวัตกรรมเฉลิมพระเกียรติและหอพระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามงกุฎพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4

2559 ร่วมโครงการ **"นิทรรศการศิลปนิพนธ์ยอดเยี่ยม"** ครั้งที่ 8
ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

2557 ร่วมแสดงผลงานระดับอายุไม่เกิน 25 ปี การประกวดศิลปกรรมเยาวชนทักษิณ โครงการศิลปกรรมเยาวชนทักษิณ ครั้งที่ 12
ณ หอศิลป์ร่วมสมัยภาคใต้อาศมศิลปกรรมทักษิณ

2557 ร่วมโครงการ **"นิทรรศการศิลปนิพนธ์ยอดเยี่ยม"** ครั้งที่6
ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

2556 ร่วมโครงการศิลปินแห่งชาติสัญจร "รักษ์แผ่นดินสานงานศิลป์ถิ่นแดนใต้" คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2556 ร่วมแสดงนิทรรศการ "เปิดบ้านจิตรกรรม" ณ หลักสูตรวิชาจิตรกรรม สาขาศิลปกรรมและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

2555 ศิลปินสัญจร "จากรุ่นใหม่สู่รุ่นใหม่ในอนาคตจิตรกรรม" ณ หลักสูตรวิชาจิตรกรรม สาขาศิลปกรรมและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

2555 ร่วมแสดงนิทรรศการ "ศิลปกรรมสัญจร คลื่นชีวิต" ครั้งที่ 2 วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช

2554 ร่วมแสดงงานนิทรรศการ "สี สาย ศาสตร์ ศิลป์" ณ หอประชุมอเนกประสงค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

2553 ร่วมแสดงนิทรรศการ "คลื่นชีวิต" ณ หอศิลป์นครหาดใหญ่เฉลิมพระเกียรติ

2553 ร่วมแสดงนิทรรศการร่วมสมัยสัญจร ณ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ สงขลา

2551 ร่วมแสดงนิทรรศการ "วัฒนธรรมฝรั่งเศสในสายตาของคนไทย" เพื่อสืบสานพระปณิธานในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย

2551 ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรม "หยุดโลกร้อนเพื่ออนาคต" การประกวดศิลปกรรม ปตท. เยาวชนภาคใต้ ครั้งที่ 5 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้